

СҰРАҚ КІТАПШАСЫ

НҰСҚА 31729

11 СЫНЫП

Аты-жөні _____

Қала (Облыс) _____

Аудан _____

Мектеп _____ Сынып _____

Оқушының қолы _____

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ
ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ
ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ
МАТЕМАТИКА
ФИЗИКА
ХИМИЯ
БИОЛОГИЯ
ГЕОГРАФИЯ
ТАРИХ
АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.
ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ
АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Подготовка к ЕНТ/КТА
ҰБТ/ТҚТ-ға дайындық
интерактивті тренинг

2017

Тесттердің жаңа форматтары қосылған (8-ден 1,2,3)
Включены новые форматы тестов (1,2,3 из 8)

«Математикалық сауаттылық»,
«Оқу сауаттылығы», сондай-ақ бейіндік пәндері
«Математическая грамотность»,
«Грамотность чтения», а также профильные предметы

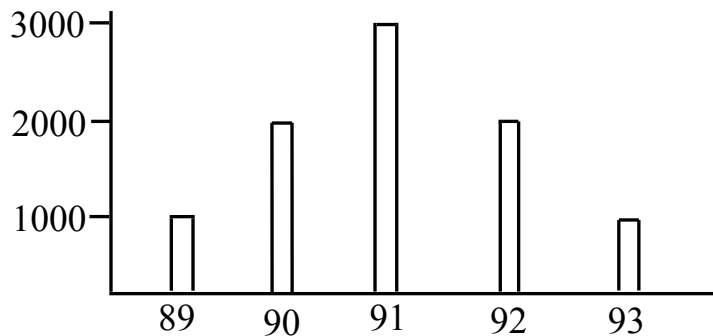

Бірнеше құрылғыда пайдалануға болады
Можно использовать на нескольких устройствах

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

1. Суретте қандай да бір компанияның 5 жылғы сатылым көрсеткіші бейнеленген:

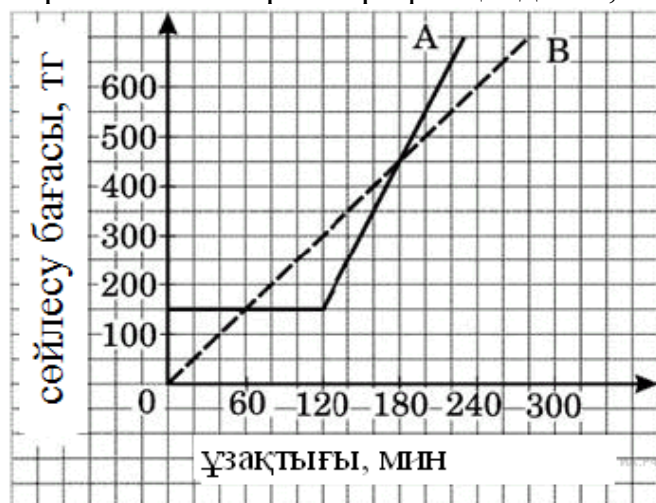
Кестедегі шамаларды салыстырып, дұрыс тұжырымды анықтаңыз:

5 жылғы сатылым мәндерінің арифметикалық ортасы	5 жылғы сатылым мәндерінің медианасы
---	--------------------------------------

- A) сол жақтағы шама үлкен
 B) оң жақтағы шама үлкен
 C) шамалар өзара тең
 D) оң жақтағы шама 2000-ға тең
 E) сол жақтағы шама 2000-ға тең
2. Мектеп оқушыларының 116-сы көлге, 145-і орманға саяхатқа шығу үшін бірнеше автобуска тапсырыс берді. Автобустағы орындардың бәріне оқушылар толықтай сыйды, бірде-бір орын бос қалған жоқ. Тапсырыс берілген автобус саны:

- A) 10
 B) 8
 C) 9
 D) 11
 E) 12

3. Компания телефонмен сөйлесулердің екі түрлі тарифін ұсынды: А және В. Әрбір тарифтің бағасы мен сөйлесу ұзақтығы төмендегі графикте көрсетілген. Егер В тарифін қолданса, 550 теңге қаншаминутқа жетеді?

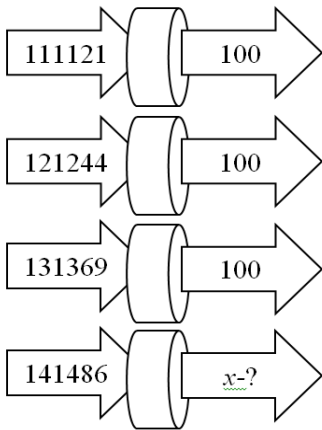
- A) 200
 B) 180
 C) 220
 D) 240
 E) 250

4. Жәшікте қызыл, ақ және көгілдір түсті шарлар бар. Олардың үштен бірі – қызыл, бестен бірі – ақ. Әрбір шар кездейсоқ алынса, төмендегі шамаларды салыстырып, дұрыс тұжырымды анықтаңыз.

Ақ шардың түсу ықтималдығы	Көгілдір шардың түсу ықтималдығы
----------------------------	----------------------------------

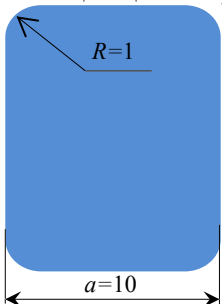
- A) сол жақтағы өлшем үлкен
 B) оң жақтағы өлшем үлкен
 C) өлшемдер бірдей
 D) өлшемдерді салыстыру мүмкін емес
 E) оң жақтағы өлшем $\frac{1}{2}$ -ге тең

5. Суреттегі заңдылықты анықтап, x -ті табыңыз.

- A) 90
 B) 120
 C) 100
 D) 110
 E) 95

6. Суреттегі фигураның ауданының сан мәні көрсетілген нұсқаны анықтаңыз. Сурет бұрыштарындағы сектордың радиусы 1 см-ге тең.

- A) 98,14
 B) 93,14
 C) 103,12
 D) 97,15
 E) 99,14

7. Егер сағат тілі әр күн сайын 3 минутқа қалып отырса, қанша күннен кейін сағат дұрыс уақытты көрсетеді?

- A) 60
 B) 120
 C) 360
 D) 240
 E) 100

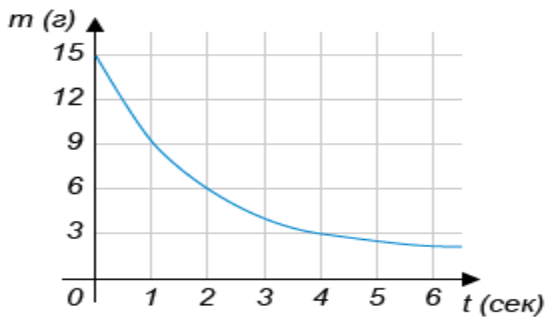
8. Такси қызметінің алғашқы бір километрі 1,75\$, одан кейінгі әрбір километрге 25 цент. Осы қызметті қолдана отырып, 7\$-ға қандай арақашықтықты жүріп өтуге болады?

- A) 15 км
- B) 17 км
- C) 21 км
- D) 22 км
- E) 18 км

9. 256 оқушы мен 24 мұғалімді жазғы демалыс лагеріне апару үшін 44 орынды неше автобус қажет екенін анықтаңыз.

- A) 8
- B) 9
- C) 7
- D) 5
- E) 6

10. Химиялық реакция кезінде бастапқы заттың массасы біртіндеп азаяды. Бұл тәуелділік төмендегі графикте көрсетілген. График бойынша химиялық реакция жүру барысында 4 секунд ішінде заттың массасы қанша граммға азаятынын анықтаңыз.

- A) 12 грамм
- B) 15 грамм
- C) 14 грамм
- D) 13 грамм
- E) 18 грамм

11. Алдар көсе әр түрлі ауылда ақсақалдар жиналысына қатысатын. Бір күні Алдар көсе бір жиналысқа барады. Барлық ақсақалдар бір-бірімен қол алысып сәлемдеседі. Білдірмей ол 66 қол алысуды санайды. Жиналыста барлығы неше ақсақал бар?

- A) 16
- B) 13
- C) 12
- D) 15
- E) 14

12.

31000

13000

94000

фотоаппарат

телефон

ноутбук

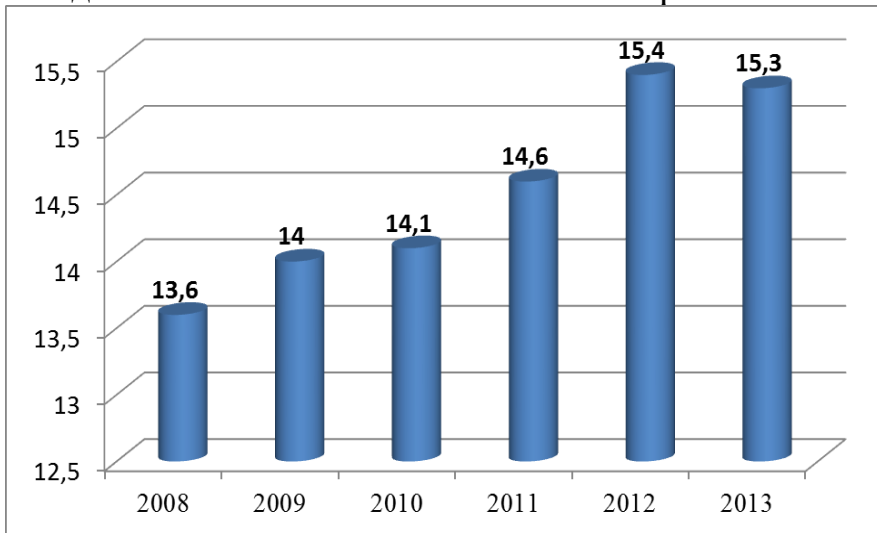
Бақыт сауда орталығынан осы заттарды сатып алу үшін бағаларын қосқанда, 126300 теңге болып шықты. Ол қандай қате жіберді?

- A) Ол бағалардың бірін екі рет қосып жіберді
- B) Ол бір заттың бағасын қоспады
- C) Ол бағалардың бірін қосудың орнына шегеріп тастады
- D) Ол қосу амалының біреуінің орнына көбейту амалын орындап қойды
- E) Ол бағалардың біріндегі соңғы цифрды тастап кетті

13. Абылай 1-ден 1000-ға дейінгі сандарды жазып шықты. Ол қанша цифр пайдаланды?

- A) 1000
- B) 1111
- C) 1233
- D) 1798
- E) 2893

14. Математика пәнінен орташа ұпай саны төмендегі диаграммада көрсетілген. Мектеп бітірушілердің саны 25 оқушы деп есептей отырып, 6 жылда математика пәнінен алған жалпы ұпай санын есептеңіз.

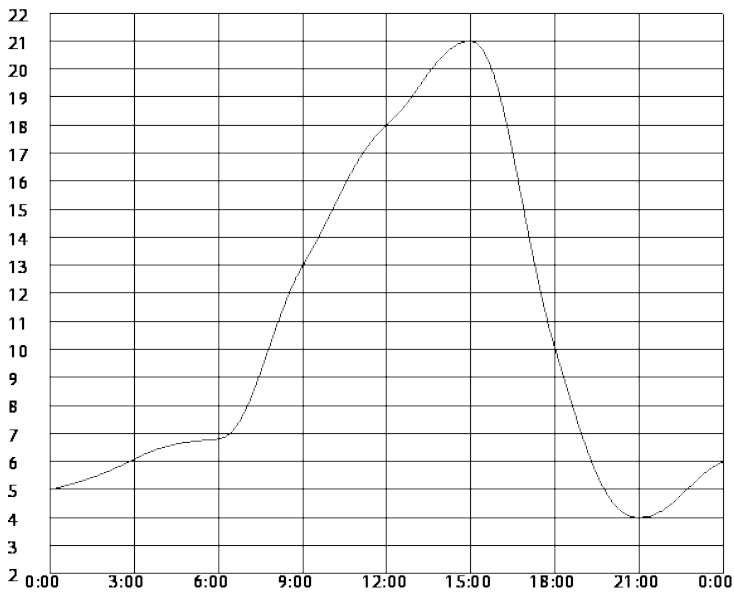

- A) 2000
- B) 2175
- C) 3225
- D) 4115
- E) 5260

15. Гүл дүкенінде 3 гүлден және 5 гүлден жасалған барлығы 35 гүл шоқтары бар. Дүкенде барлығы 129 гүл бар болса, онда қанша үш гүлден және қанша бес гүлден жасалған гүл шоқтары бар?

- A) 25 үш гүл, 10 бес гүл
- B) 18 үш гүл, 17 бес гүл
- C) 20 үш гүл, 15 бес гүл
- D) 23 үш гүл, 12 бес гүл
- E) 15 үш гүл, 20 бес гүл

16. Төмендегі суретте бір тәуліктегі ауа температурасының өзгеруі берілген. Тігінен ауа температурасы көрсетілсе, көлденеңінен уақыт көрсетілген. Кешкі сағат тоғыздан кейін ауа температурасы қанша уақыт бойы 4°C –тан артық болатынын анықтаңыз.

- A) 4 сағат
- B) 2 сағат
- C) 3 сағат
- D) 1 сағат
- E) 1,5сағат

17. Педагогика бөлімінің студенттері арасында 40% студенттердің көру қабілеті төмен. Олардың 70% көзілдірік киеді, қалған 30% линза киеді. Көзілдірік киетін студенттердің саны 21. Мына тұжырымның қайсысы дұрыс?

- A) 30 адамның көру қабілеті төмен
- B) 30 адамның көру қабілеті жақсы
- C) барлық адам 100
- D) 10 адам линза киеді
- E) ешқандай жауап дұрыс емес

18. Кестеде кейбір мамандық иелерінің орташа жалақысы көрсетілген:

мамандық	Орташа жалақы (мың тг.)
экономист	150
есепші	180
программист	200
заңгер	100
хатшы	70
күзетші	80
жүк көтеруші	90
Автомобиль жүргізушісі	70

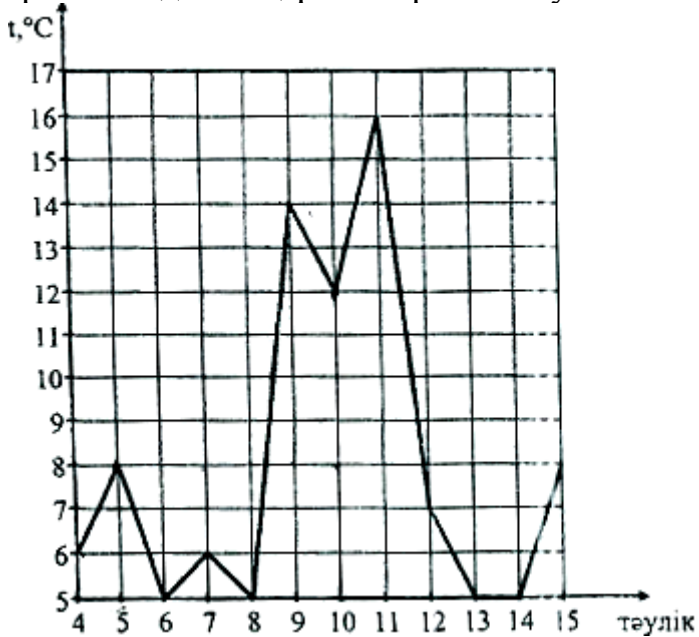
Егер автомобиль жүргізушісінің жалақысын 12%-ға көтерсе, онда барлық мамандық иелерінің орташа жалақысы жуық шамамен неше пайызға көтеріледі?

- A) 0,5%
- B) 0,6%
- C) 0,8%
- D) 1%
- E) 0,9%

19. Үй мен мектептің арасы 700 м болады. Ағасының адымы інісінің адымынан 20 см артық болғандықтан, ол үйден мектепке дейін інісінен 400 адым кем аттайды. Інісі мектепке дейін неше адым аттайтынын анықтаңыз.

- A) 1300.
- B) 1400.
- C) 1450.
- D) 1500.
- E) 1350.

20. Суретте Балтакөл ауылының 2006 жылғы 4-15 наурыз аралығындағы орташа тәуліктік ауа температурасы көрсетілген. Көлденеңінен күндердің саны көрсетілген, тігінен температура градуспен берілген. Анық болу үшін нүктелер түзу сызықтармен жалғанған. Сурет бойынша 5-10 наурыз аралығындағы ең үлкен орташа тәуліктік температураны табыңыз.

- A) 12°C
- B) 13°C
- C) 14°C
- D) 15°C
- E) 16°C

ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ

Мәтінді оқып, тапсырмаларды орындаңыз.

Шығыс ұлына хат

Шығыс ұлы! Біздің қазіргі уақыттағы орнымыз қанды майдандағы қызу ұрыста зой. «Ереуіл атқа ер салмай, егеулі найза қолға алмай, еңку-еңку жер шалмай» біздің ісіміз бітпейтін нағыз қызу кезең осы емес пе, Шығыс ұлы!

Мен саған осы хатты немістің блиндажында жазып отырмын. Жанымда бірнеше қазақ жігіті бар. Осыдан 40 минут бұрын блиндажда немістер отырды. Біз оларды қамауға алып, үстінен басып қалдық. Тек аз ғана солдаттары қашып құтылды.

Шығыс ұлы! Сонау туған өлкең Арқаны есіңе түсірші. Ондағы мейірімді халықты, бізді тәрбиелеп өсірген Отан-ананы еске түсірші! Сен соларды сүйетін едің. Бүгін сол шын махаббатты іс жүзінде көрсету керек болып отыр.

«Отан» деген бір-ақ сөз. Бірақ осы бір сөздің мағынасына тең келер ешбір сөз жоқ. Сол ардақты Отаным менің бүгін қауіпте тұр. Менің көз алдыма: «Қарағым, ұлым, тағдырым сенің қолыңда» деп тұрған ізгі Ана – қазақ әйелінің бейнесі келеді. Бұл маған Отан өміріне төнген қауіпті

аңғартады. «Ұланым, туған еліңді сақтап қал!» дегендей болады. Осы лебіз жанды жанап, күш-қуатты тасытады.

–Сақтаймыз, Ана, өміріңді сақтаймыз, –дегің келеді, сөзбен емес, іспен ақтауға ұмтыласың.

Ел қорғауға ер намысымен аттанған біздің алдымызда үлкен ... жатыр, Шығыс ұлы! Туған елдің келешегін сақтауға біз міндеттіміз. Ендеше қазақ қыздарының гасырлар бойы «Елім-ай» деп, сары даланы күңіретіп салған зарлы әнін бүгінгі күні жаңа күймен ұрыс алдында біз шырқасақ, оның айып-шамы жоқ. «Елім-ай» –елін сүйген қыз жүрегінен шыққан ән. Елін сүйген ер жігіт қазіргідей заманда «Елім-ай» десе, ол–ант! Ол–серт!

1. Қай лебіз жанды жанап, күш-қуатты тасытады?

- A) «Туған елдің келешегін сақтауға біз міндеттіміз»
- B) «Қарағым, ұлым, тағдырым сенің қолыңда!»
- C) «Отан» деген бір-ақ сөз.
- D) «Ұланым, туған еліңді сақтап қал!»
- E) «Ереуіл атқа ер салмай, егеулі найза қолға алмай, еңку-еңку жер шалмай, ерлердің ісі бітер ме?»

2. Бесінші абзацта көп нүктенің орнына жпзылуы тиіс сөз:

- A) жол
- B) асу
- C) бел
- D) міндет
- E) парыз

3. «Шығыс ұлына хат» қайда жазылған?

- A) окопта
- B) тұтқында
- C) ұрыста
- D) госпитальда
- E) неміс блиндажында

4. Сары даланы күңіретіп салған ... ән.

- A) мұңлы
- B) зарлы
- C) аянышты
- D) ауыр
- E) баяу

5. Мәтін бойынша Арқаның халқы:

- A) мейірімді
- B) батыл
- C) қайырымды
- D) өжет
- E) алғыр

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Жәнібек батыр

Жәнібек батыр бала күнінде ақыл-білім үйрену үшін Қаракерей Соқырабыз дегенді іздеп келген екен. Сәлем беріп кіріп келсе қарттықтан екі жағын жібекпен таңып отырған кісі екен, Жәнібекті көріп:

- Сен қай ұлсың? – деді.
- Қошқар ұлымын, – деді.

- *Балам, не жұмысың бар, бұл жақта неғып жүрсің? – деді.*
- *Осы жақта бір қарт атамыз бар дегенге, қолын алып, бір-екі ауыз ақыл-білім алайын деп жүр едім, – деді.*
- *А-а!!! Ел бастап жұрт алайын деген ұл екенсің, сөз бастап, би болайын деген ұл екенсің, алдыңа келсе әділдігіңді аяма – аймағың кетпес алдыңнан; қол бастап жол алайын деген ұл екенсің, жолдастың мыңын алма, бірін ал мың кісіге – бір кісі олжа салатұғын, олжаңды аямасаң – жолдасың қалмас жаныңнан; жүз жиырма алтыға келіп отырмын, жас күніңде қалың бер де қатын ал, жігіттің хан болатын, қыздың ханым болатын уақыты сол, қартайған соң өкінбе, ұлым; қару жисаң мылтық жи, жаяу жүрсең – таяғың, қарның ашса – тамағың.*

Мұнан шығып, кіші жүзде тоқсанға келіп отырған Тайған деген биге келді. Келсе бидің елі көш екен, көш үстінде кез болып сәлем беріп, ат үстінен көрісті. Мұнысын жақтырмай, бұл би де сұрады.

- *Жаным, қай ұлсың?*
- *Қошқар ұлымын.*
- *Ұлым, неғып жүрсің?*

Оған да айтты:

- *Осы жақта бір қарт атамыз бар дегенге жолығып, қолын алып, бір-екі ауыз ақыл сұрайын деп едім.*

Е! -Е!-Е! – деді ол. Атыңның басын бұрма, солай тұр, жүзім кішілігінен бір ауыз сөзбен көңіліңді қайтардым: өгізді өрге салма – қанатың талар, жаманға жүзіңді салма – ..., – деді.

6. Мәтіндегі қарттықтан екі жағын жібекпен таңып отыр дегенді қалай түсінесің?

- A) көзі нашар көргендіктен, кіріп-шығуына ыңғайлы болу үшін
- B) байлығын көрсету үшін жібек жапқан
- C) сыйлыққа келген жібек
- D) ханның берген матасы
- E) қарт адамға жасаған құрмет

7. Тайған деген қарт қай жүздің биі?

- A) ұлы жүз
- B) кіші жүз
- C) орта жүз
- D) қожа
- E) төлеңгіт

8. Өгізді өрге салма – қанатың талар, жаманға жүзіңді салма – ... мақалды жалғастыр.

- A) сатып кетер
- B) сөзіңді сал
- C) қолыңды сал
- D) қылышыңды сал
- E) сағың сынар

9. Қаракерейдің Соқырабызының жасы нешеде?

- A) 90
- B) 96
- C) 100
- D) 120

Е) 126

10. Жәнібек алыс жерден абызбен биге не мақсатпен келді?

- А) жолы түскен соң барды
- В) әкесінің тапсырмасы бойынша
- С) айдап алып кеткен малын іздеп барды
- Д) қарттардың ақыл-кеңесін, өсиетін тыңдау үшін
- Е) өзіне жар бола алатындай қыз іздеп барды

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Баланың айласы

Бір адам жапанда келе жатып, аяғы астында бір үлкен тасқа сүрініп жығылып, ойлады: бұл тас адамға зиян келтіретін тас екен, жолдан алып тастайын деп. Сол оймен тасты көтеріп еді, астынан бір сандық шықты, сандықты ашып еді, ішінен бір жылан шығып, шағамын деп Әлімге ұмтылды, Әлім айтты:

–Мен сені қараңғы, тар жерден, тұтқыннан шығардым, жақсылыққа жамандық бар ма?

Жылан айтты:

–Бар.

Әлім айтты:

–Олай болса біреуге жүгінелік, төрелік саған тисе шағарсың, – деп.

Жылан да бұл сөзге тоқтап, екеуі келе жатып, түйеге жолықты. Түйеге бұлар істерінің мәнісін айтып еді, түйе айтты:

–Жақсылыққа жамандық бар; не үшін десеңіз: мен адамның қанша ауыр жүгін, мүлкін тасып, өмірімше қызмет істесем де, адам қай уақытта шамамнан тысқары жүк артады да, жүре алмасам ұрып-соғып ренжітеді.

Жылан мұны естіп, Әлімнің мойнына бір оралды. Мұнан шығып итке келіп жүгінді. Ит те айтты:

–Жақсылыққа жамандық бар, мен иеме қанша түн-күн ұйықтамай мүлкін, малын, өзін бағып қызмет қылып едім, ақырында мен қартайып аурулы болған соң, таяқтап ұрып мені қуып жіберді,- деді. Жылан және бір оралып, енді шағамын деді.

Әлім айтты:

–Енді тағы біреуге-ақ жүгінейік, төрелік тағы саған тисе, шаға бер.

Сонан шығып бір топ ойнап жүрген балаларға келді. Ішінде бір бала Әлімге сәлем берді. Әлім сәлемін алып, сол балаға істерінің мәнісін айтты.

Бала есітіп болып:

–Әй, ата, бекер сөйлейсің, осы қолыңдағы кіп-кішкентай қобдиға мойныңа оралған әйдік жылан сыюшы ма еді? – деді.

Сонда жылан да айтты:

–Бұл сөз рас, – деп.

Бала тіпті нанбады, «бұл сөзге көзбен көрмей кісі нанып болмас» деп. Сонда жылан баланы нандыру үшін иіріліп барады да, манағы қобдиға кіріп жатты. Бала сонда тарс еткізіп сандықты жсауып бекітті де, Әлімнің қолына берді, «апарып алған орныңызға қойыңыз» депті.

11. Мәтін неге «Баланың айласы» деп аталған?

- А) бала ақылымен достарын құтқарып алғаны үшін
- В) бала айласының арқасында жалмауыз кемпірден құтылғаны үшін
- С) бала айласының арқасында ата жыланнан құтылғаны үшін
- Д) баланың шешендігі үшін

- Е) бала мен ата арасындағы сұхбатта баланың сөзбен жеңгені үшін
12. Әлім мен жылан қандай хайуанаттардың төрелігіне жүгінді?
- А) әтеш, мысық
 В) үйрек, жылқы
 С) сиыр, қаз
 D) есек, тауық
 Е) түйе, ит
13. Әлім, жақсылық жасаймын деп, қандай қиындыққа тап болды?
- А) құдыққа түсіп кетті
 В) ханның тұтқыны болды
 С) жылан шағып алатын болды
 D) суға түсіп кетті
 Е) орманда адасып кетті
14. «Жақсылыққа жамандық бар ма» деген сұрақ түйе, ит және балаға не үшін қойылды?
- А) әділ шешім үшін
 В) әке-шешенің тапсырмасын орындау үшін
 С) малдарын табу үшін
 D) екі жолдың бірін таңдау үшін
 Е) қазынаға ие болу үшін
15. Бала Әлімге көмектесу үшін қандай айла ойлап табады?
- А) жыланды таспен бастырып тастайды
 В) жыланды құдыққа түсіріп жібереді
 С) жыланды суға ағызып жібереді
 D) жыланды қобдишаға қайта кіруге нандырады
 Е) жыланды далаға жібереді

Мәтінді оқып, тапсырмаларды орындаңыз.

Су деген не өзі?

Ғылым оны сутек пен оттектің қосындысы дейді. Расында да, сол жақ алақанымызда бір валентті сутекті, оң алақанымызға екі валентті оттекті алып, екеуін қоса салсаңыз, кәдуілгі мөп-мөлдір су аласыз. Оп-оңай!

Судың күн, ауа деген тағы екі ағайыны бар. Судың өмірге деген қызметін айтамын деген адам ана екеуін уағыздамай қоя алмайды.

Өмірді өмір еткен – Күн!

Күн таңертең көкжиектен жымыып шыға келеді. Сені алтын нұрымен, шарапатты шұғыласымен оятатын Күн! Ғылымда Жердің жаралуы жөнінде әр түрлі пікір бар. Біреулер Жер әуелде Күн сияқты отты күйде болған, содан миллиондаған жылдар бойы біртіндеп суып, бүгінгі қалпына келген дейді. Енді біреулер Жер о баста шаң, бұлт сияқтанып тұрып, біртіндеп қатайған дейді. Алдыңғы пікірді ұсынушылар Жер әуелде ыстық болған дегенді айтса, соңғы пікірдегілер мүлде басқаша тұжырым жасайды. Жердің қалай пайда болуына бүгінгі ғылымның көзі әлі жеткен жоқ. Ал біздің білетініміз: аяғымыздың астында – Жер! Төбемізде – күлімдеген Күн! Бұларсыз өмірдің не күйде боларын тек ойша ғана шамалауға болады.

Күн өте дарқан!

Оның дарқандығы сонша – егер бойындағы қызудың бәрін сол қалпында жерге төгетін болса, ол бәрін күйдіріп жіберер еді. Бірақ жердің

төңірегі күннің қызуын мысқалдап жіберіп тұратын қабаттармен қоршалған. Ол қабат әуелі экзосфера, атмосферадеп екіге бөлінеді. Экзосфера дегеніміз – атмосфера мен ғаламшарлар аралығындағы кеңістік. Одан төменгі қабат – ионосфера.

Оның Жерден биіктігі – 800 шақырым. Ионосферадан бергі қабат – стратосфера Жерден 50 шақырым биіктікте. Ең төменгі қабат – тропосфера. Жердің біз тұрған ендігінен 10-11 шақырым жоғарыда. Тропосфера мен стратосфераның аралығы тропопауза деген қабатпен тағы бөлінген. Міне, осының бәрі қосылып атмосфера делінеді.

16. Судың ағайыны:

- A) күн, жер
- B) күн, ауа
- C) қар, жаңбыр
- D) қар, күн
- E) оттегі, сутегі

17. Мәтінде жердің жаралуы жөнінде неше тұжырымдама көрсетілген?

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5
- E) 6

18. Өмірді өмір еткен...

- A) жер
- B) су
- C) күн
- D) ауа
- E) ай

19. Атмосфера мен ғаламшарлар аралығындағы кеңістік.

- A) тропосфера
- B) стратосфера
- C) ионосфера
- D) тропопауза
- E) экзосфера

20. Тропосфера мен стратосфераның аралығында орналасқан қабат:

- A) тропосфера
- B) стратосфера
- C) ионосфера
- D) тропопауза
- E) экзосфера

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

1. Ежелгі қалалардың негізі болған Арқайым орналасты:

- A) Қостанай мен Челябині облыстарының түйіскен жерінде.
- B) Ертіс алқабында.
- C) Тарбағатай алқабында.
- D) Оңтүстік Қазақстан облысында.
- E) Жетісуда.

2. V ғасырдың 30-жылдарында Румыния мен Венгрия елдеріндегі ғұндарды қол астына жинап, патшалық құрды:

- A) Аттила
  - B) Чжи-чжи
  - C) Блэда
  - D) Мыңзық
  - E) Мөде
3. Түркеш мемлекетінің негізін қалаған қаған
- A) Құтшар
  - B) Сұлу
  - C) Күлишор
  - D) Жыпыр
  - E) Үшілік
4. «Диуани-Хикмет» еңбегінің авторы:
- A) Әбу Райхан әл-Бируни
  - B) Әбу Насыр әл-Фараби
  - C) Махмуд Қашғари
  - D) Жүсіп Баласағұн
  - E) Қожа Ахмет Йасауи
5. «Өзбек ұлысы» деп аталған хандық:
- A) Ақ Орда
  - B) Ноғай ордасы
  - C) Әбілқайыр хандығы
  - D) Моғолстан
  - E) Әмір Темір ордасы
6. Қазақ тілі өзіне тән ерекше белгілері бар, дербес тілге айналды:
- A) XVII ғ.
  - B) XVIII ғ.
  - C) XV ғ.
  - D) XII ғ.
  - E) XVI ғ.
7. XV ғ. II ж. Қазақ хандығы мен Темір әулетінің одағы бағытталды:
- A) Сібір жеріне
  - B) Хорезм шахына
  - C) Шайбани әулетіне
  - D) Ойраттарға
  - E) Хиуа хандығына
8. Мұхаммед Хайдар Дулатидің «Тарих –и Рашиди» еңбегі жазылған жылдар аралығы:
- A) 1541-1546 жылдары
  - B) 1465-1466 жылдары
  - C) 1456-1458 жылдары
  - D) 1450-1454 жылдары
  - E) 1444-1448 жылдары
9. XVII ғасырдың ортасында Қазақ хандығы жиі соғысқан мемлекет:
- A) Қырғыздармен
  - B) Цинь империясымен
  - C) Қоқанмен
  - D) Хиуамен
  - E) Жоңғар хандығымен
10. Қытай қолбасшылары Фу Дэ, Чжао Хой басқарған Қытай әскері қай

жылы қазақ жеріне басып кірді:

- A) 1755 ж
- B) 1757 ж
- C) 1759 ж
- D) 1756 ж
- E) 1758 ж

11. XIX ғасырдың 50 жылдарында Арал теңізінің солтүстік жағалауында көтерілісті бастаған:

- A) Ж.Нұрмұхамедұлы
- B) Тентек төре
- C) Ж.Тіленшіұлы
- D) А.Қожайұлы
- E) Есет батыр

12. 1822 жылғы жарғыдан кейін Сібір қазақтарын басқару жүктелді:

- A) Орынбор губернаторына
- B) Болыстық сұлтандарға
- C) Округтік приказдарға
- D) Шекаралық басқармаға
- E) Шыңғыс әулетіне

13. XIX ғасырдың 60-70 жылдары жерінің біраз бөлігі Ресей қарамағына өткен хандықтар:

- A) Иран, Бұхар, Хиуа
- B) Қоқан, Иран, Бұхар
- C) Бұхар, Ауғанстан, Иран
- D) Қоқан, Хиуа, Бұхар
- E) Хиуа, Бұхар, Жонғар

14. 1868 жылдан бастап Жетісуда жаңадан қоныс аударушы шаруаларға берілген жер телімі:

- A) Жан басына 30 десятина жер берілді
- B) Жан басына берілетін жер ұлғайды
- C) Әскери міндеткерліктен босатылды
- D) Қоныстанушылар арнайы рұқсат алуы қажет болды
- E) Жан басына 20 десятина жер берілді

15. XIX ғасырда қазақ жерінде қолөнер және ауыл шаруашылық мектептерін ұйымдастырған:

- A) Ш.Уәлиханов
- B) С.Торайғыров
- C) М.Дулатов
- D) Ы.Алтынсарин
- E) С.Көбеев

16. XX ғасырдың басында 300- ден астам жұмысшысы бар ірі өнеркәсіп:

- A) Көкшетау кен орны
- B) Владимирск алтын кеніші
- C) Успен кеніші
- D) Шымкент сантонин зауыты
- E) Асташево кен орны

17. Жетісу майданы жойылды:

- A) 1919 жылы сәуірде
- B) 1919 жылы ақпанда

- С) 1920 жылы наурызда
 D) 1918 жылы шілдеде
 E) 1918 жылы маусымда
18. 1927 жылы Қазақстанда салына бастаған ірі құрылыс:
 A) Қарағанды шахталары.
 B) Жезқазған мыс балқыту комбинаты.
 C) Түркістан - Сібір теміржол магистралі
 D) Шымкент қорғасын зауыты.
 E) Ащысай полиметалл комбинаты.
19. Өскемен қорғасын-мырыш комбинаты алғашқы өнімін берді:
 A) 1953 ж.
 B) 1946 ж.
 C) 1954 ж.
 D) 1947 ж.
 E) 1943 ж.
20. Қазақстан комсомолы қай қаланың трактор зауыты мен «Красный октябрь» зауытын қамқорлыққа алған:
 A) Саратов
 B) Ленинград
 C) Сталинград
 D) Мәскеу
 E) Минск

МАТЕМАТИКА

1. Өрнекті ықшамдаңыз: $\frac{a^3+1}{b(a+1)+a(a+1)} - \frac{a^2-a}{a+b}$.

A) $\frac{a-1}{a+b}$.

B) 1.

C) $\frac{a+1}{a+b}$.

D) $\frac{2a+1}{a+b}$.

E) $\frac{1}{a+b}$.

2. Түбірлері $\frac{1}{2}$ және $\frac{1}{4}$ болатын квадрат теңдеуді құрастырыңыз:

A) $6x^2 - 8x - 1 = 0$

B) $6x^2 + 8x + 1 = 0$

C) $8x^2 + 6x - 1 = 0$

D) $x^2 - x + 1 = 0$

E) $8x^2 - 6x + 1 = 0$

3. Бидонда 36 л сүт бар. Одан 4 л сүтті алып, екінші бидонға құйған кезде, екі бидонда сүттің көлемі тең болды. Екінші бидонда бастапқыда қанша литр сүт болды?

A) 32

B) 28

- C) 35
D) 40
E) 27

4. Теңдеулер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} 2^x \cdot 3^y = 18 \\ 2^y \cdot 3^x = 12 \end{cases}$$

- A) (1;2)
B) (2;1), (1;2)
C) (-2;-1), (-1;-2)
D) (2;1), (-2;-1)
E) (2;1)

5. Есептеңіз: $3^{1+\log_3 6}$.

- A) 9.
B) 7.
C) 27.
D) 30.
E) 18.

6. Теңсіздіктер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} 3,6 - 5x < 2x + 17,6; \\ \frac{2}{3}x \leq \frac{1}{3}x + 1\frac{2}{3} \end{cases}$$

- A) $(-\infty; \frac{2}{3})$.
B) $(-\infty; -2)$.
C) $[-\frac{2}{3}; +\infty)$.
D) $(-2; 5]$.
E) $(-2; 2)$.

7. Теңсіздікті шешіңіз: $(0,04)^{5x-x^2-8} < 625$

- A) $x < 2$.
B) $x > 2, x > 3$.
C) $x > 3$.
D) $x < 2, x < 3$.
E) $2 < x < 3$.

8. Теңдеуді шешіңіз: $\sqrt{x-9} = \frac{36}{\sqrt{x-9}}$

- A) $9\frac{1}{4}$.
B) $12\frac{1}{4}$.
C) 45.
D) 15.
E) түбірі жоқ.

9. Ықшамдаңыз:
$$\frac{\cos(\alpha + 32^\circ) + \cos(\alpha - 28^\circ)}{\sin(88^\circ - \alpha)}$$

- A) $\frac{\sqrt{3}}{2}$.

B) $-\sqrt{3}$.

C) $\sqrt{3}$.

D) $-\frac{\sqrt{3}}{2}$.

E) 1.

10. $\sin x + \sin 2x + \sin 3x + \sin 4x = 0$ теңдеуінің $[0^\circ; 180^\circ]$ кесіндісіне тиісті түбірлерінің қосындысын табыңыз.

A) 360° .

B) 450° .

C) 486° .

D) 524° .

E) 144° .

11. Теңсіздікті шешіңіз: $\sin\left(\frac{\pi}{3} - 3x\right) \cdot \cos\left(\frac{\pi}{3} - 3x\right) < \frac{\sqrt{3}}{4}$

A) $\frac{\pi}{3}n < x < \frac{\pi}{18} + \frac{\pi}{3}n, n \in \mathbb{Z}$

B) $-\frac{\pi}{9} + \frac{\pi}{3}n < x < \frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{3}n, n \in \mathbb{Z}$

C) $-\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{3}n < x < \frac{\pi}{9} + \frac{\pi}{3}n, n \in \mathbb{Z}$

D) $\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{3}n < x < \frac{2\pi}{9} + \frac{\pi}{3}n, n \in \mathbb{Z}$

E) $\frac{\pi}{18} + \frac{\pi}{3}n < x < \frac{\pi}{3} + \frac{\pi}{3}n, n \in \mathbb{Z}$

12. Мүшелері оң өспелі геометриялық прогрессияның бірінші және үшінші мүшелерінің көбейтіндісі 16, ал екінші және үшінші мүшелерінің қосындысы 12-ге тең. Бірінші мен екінші мүшелерінің қосындысын табыңыз:

A) 16

B) 42

C) 6

D) 18

E) 26

13. $y = 0,5\cos 2x + \cos x$ функциясының кризистік (сындық) нүктелерін табыңыз.

A) $x = 2\pi n, n \in \mathbb{Z}; x = \frac{2\pi}{3} + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$

B) $x = 2\pi n, n \in \mathbb{Z}; x = \pm \frac{2\pi}{3} + \pi n, n \in \mathbb{Z}$

C) $x = 2\pi n, n \in \mathbb{Z}; x = -\frac{2\pi}{3} + \pi n, n \in \mathbb{Z}$

D) $x = \pi n, n \in \mathbb{Z}; x = \pm \frac{2\pi}{3} + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$

E) $x = 2\pi n, n \in \mathbb{Z}; x = -\frac{2\pi}{3} - 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$

14. $f(x) = \sqrt{1 - \sin x}$ функциясының $[-\pi; \pi]$ аралығындағы ең үлкен және ең кіші мәнін табыңыз:

- A) $-\frac{1}{2}; 0$
- B) $1; -1$
- C) $\sqrt{2}; 0$
- D) $1; -\sqrt{2}$
- E) $1; 0$

15. a -ның қандай мәндерінде $\int_0^a \sin x dx > 0$ теңсіздігі орындалатынын табыңыз.

- A) $a \neq 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$.
- B) $a \neq \pm\pi + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$.
- C) $a \neq \frac{\pi}{2} + \pi n, n \in \mathbb{Z}$.
- D) $a \neq \pi + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$.
- E) $a \neq \pm\frac{\pi}{2} + \pi n, n \in \mathbb{Z}$.

16. Параллелограмм диагоналінің ұзындығы 24 см, ол параллелограмм қабырғаларымен 90° және 30° бұрыш жасайды. Параллелограмм қабырғаларын табыңыз.

- A) $8\sqrt{3}$ см; $16\sqrt{3}$ см
- B) 7 см; 25 см
- C) $2\sqrt{3}$ см; $4\sqrt{3}$ см
- D) $4\sqrt{3}$ см; $8\sqrt{3}$ см
- E) 4 см; 8 см

17. Тік бұрышты параллелепипедтің бір төбеден шығатын үш жағының диагональдарының ұзындығы $2\sqrt{10}$ см, $2\sqrt{17}$ см және 10 см тең. Параллелепипедтің диагоналін табыңыз.

- A) $4\sqrt{26}$ см.
- B) $4\sqrt{10}$ см.
- C) $2\sqrt{26}$ см.
- D) $8\sqrt{2}$ см.
- E) $8\sqrt{10}$ см.

18. $MNPQ$ параллелограмм болса, $\overline{MP} + \overline{NQ} - 2\overline{MQ}$ векторларының қосындысын табыңыз.

- A) 4
- B) 5
- C) 0
- D) 3
- E) 1

19. $f(x) = 2^{-x} - 1$ функциясының графигі координаттар жазықтығының қай ширегінде орналасқан?

- A) II және IV
- B) I және III
- C) II және III
- D) I және IV

Е) I және II

20. Теңдеуді шешіңіз: $2^{\sin^2 x} + 2^{\cos^2 x - 1} = 2$.

A) -1; 1.

B) 1.

C) $\pi, n \in Z$.

D) түбірі жоқ.

E) $2\pi, n \in Z$.

21. $\frac{y^2 - z^2}{2y + 2z}$ өрнегін ықшамдаңыз.

A) $\frac{4y + z}{2}$

B) $\frac{y + z}{2}$

C) $\frac{y}{2} + \frac{z}{2}$

D) $\frac{y}{2} - \frac{3z}{2}$

E) $\frac{y}{2} - \frac{z}{2}$

F) $\frac{y + 4z}{2}$

G) $\frac{3 + 4z}{2}$

H) $\frac{3y + 4z}{2}$

22. $4x^2 + 5x = 9x^2 - 15x$ теңдеуінің түбірлері енетін қатарды анықтаңыз.

A) -4; 0; 1; 5

B) -4, 1; 0; 2

C) -1; 2; 5; 6

D) -1, 0, 3, 4

E) -3; 4; 6; 7

F) -5; 4; 5; 8

G) -4, -1, 0, 4

H) -2; 3; 4; 7

23. Екі кран бірлесе жұмыс жасай отырып, баржадағы жүкті 12 сағатта түсіріп болады. Олардың біреуі екіншісіне қарағанда жүкті 10 сағат ерте түсіретін белгілі. Сонда:

A) Екі кранның біреуі жалғыз өзі жүкті 20 сағатта түсіреді

B) Крандардың жүк түсіру жылдамдықтарының қатынасы 1 : 2 -ге тең

C) Екі кранның біреуі жалғыз өзі жүкті 25 сағатта түсіреді

D) Екі кранның біреуі жалғыз өзі жүкті 10 сағатта түсіреді

E) Крандардың жүк түсіру жылдамдықтарының қатынасы 1 : 3 -ке тең

F) Екі кранның біреуі жалғыз өзі жүкті 30 сағатта түсіреді

G) Екі кранның біреуі жалғыз өзі жүкті 15 сағатта түсіреді

H) Крандардың жүк түсіру жылдамдықтарының қатынасы 2 : 3 -ке тең

24. $2013^{\sin x} = 2013$ теңдеуінің шешімі бола алатын сан:

A) $x = \frac{\pi}{2}$

B) $x = -\frac{3\pi}{2}$

C) $x = \pi$

D) $x = \frac{5\pi}{2}$

E) Ондай x жоқ

F) $x = \frac{3\pi}{2}$

G) $x = 0$

H) $x = -\frac{5\pi}{2}$

25. $\log_3(2x-1) + \log_3\left(\frac{2}{3}x-3\right) = 1$ теңдеуінің

A) бір ғана түбірі бар

B) түбірлері $x_1 = 0$ және $x_2 = 2$ C) түбірі $x = 5$ D) түбірлері $x_1 = 0$ және $x_2 = 5$

E) екі түбірі бар

F) түбірі $x = 2$ G) түбірі $x = 0$

H) түбірі жоқ

26. $\frac{5-y}{3} - y > 14 - \frac{2-y}{6}$ теңсіздігі үшін орындалатын дұрыс тұжырым:

A) $y \in (-8; +\infty)$ B) $y \in (-\infty; 8)$ C) $y \in (-\infty; -8)$ D) $y \in (-8; 8)$ E) Теңсіздіктің ең үлкен бүтін шешімі $y = -8$ F) Теңсіздіктің ең үлкен бүтін шешімі $y = 8$ G) $y \in (8; +\infty)$ H) Теңсіздіктің ең үлкен бүтін шешімі $y = -9$

27. Келесі интервал $\log_4^2 x + \log_4 \sqrt{x} > 1,5$ теңсіздігінің шешіміне кіреді:

A) $\left(-\infty; \frac{1}{8}\right) \cup (4; +\infty)$

B) $\left(\frac{1}{8}; 4\right)$

C) $(4; +\infty)$

D) $\left(0; \frac{1}{8}\right)$

E) $(-4; +\infty)$

F) $\left(-6; \frac{1}{8}\right)$

G) $\left(0; \frac{1}{8}\right) \cup (4; +\infty)$

H) $\left(0; \frac{1}{8}\right) \cup (2; +\infty)$

28. $\arcsin\left(-\frac{1}{2}\right) + \arccos 1$ өрнегінің мәніне тең өрнек:

A) $-\arcsin\left(\frac{1}{2}\right) + \pi - \arccos(-1)$

B) $-\arcsin\left(\frac{1}{2}\right)$

C) $-\arccos\left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right) + \arcsin(1)$

D) $-\frac{\pi}{6}$

E) $-\arcsin\left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)$

F) $\frac{\pi}{6}$

G) $-\arcsin\left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right) + \arccos\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)$

H) $-\arccos\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)$

29. $\arctg 5 + \pi n, n \in Z$ саны келесі теңдеудің түбірі:

A) $\operatorname{tg} x = 5$

B) $\operatorname{ctg}\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = 5$

C) $\operatorname{ctg} x = 5$

D) $\operatorname{tg}\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = 5$

E) $\operatorname{ctg}\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = -5$

F) $\operatorname{ctg} x = -5$

G) $\operatorname{ctg} x = \frac{1}{5}$

H) $\operatorname{tg} x = -5$

30. Айнымалының орнына қойғанда $\cos 5x < \left(\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2$ теңсіздігі орындалатын мәндерді көрсетіңіз:

A) 70°

- B) -47°
- C) -9°
- D) 10°
- E) -145°
- F) 45°
- G) 200°
- H) 150°

ФИЗИКА

1. Дененің қозғалыс теңдеуі $x=4 - 3t$ түрінде берілген. Дененің бастапқы координатасы мен қозғалыс жылдамдығы
  - A) $x_0 = 5$ м, $v_x = -3$ м/с.
  - B) $x_0 = 1$ м, $v_x = 3$ м/с.
  - C) $x_0 = 4$ м, $v_x = 3$ м/с.
  - D) $x_0 = 4$ м, $v_x = -3$ м/с.
  - E) $x_0 = 1$ м, $v_x = -3$ м/с.
2. Жер бетінде байқалатын төменде келтірілген құбылыстардан тартылыс күшінің әсерімен түсіндірілетіні
  1. теңіздер мен мұхиттардағы тасулар
  2. найзағайдың жарқылы
  3. жаңбырдың тамшылауы
  4. кемпірқосақ
  5. судың бір ыдыстан екінші ыдысқа құйылуы
  - A) 1, 2
  - B) 2, 3, 5
  - C) 1, 3, 4
  - D) 1, 3, 5
  - E) 2, 4, 5
3. Қатаңдығы 30 Н/см серіппе 20 см-ге сығылған. Деформация серпінді. Серпінділік күшінің жұмысы
  - A) 30 Дж.
  - B) 70 Дж.
  - C) 40 Дж.
  - D) 50 Дж.
  - E) 60 Дж.
4. Дененің жылдамдығы екі есе кемісе, оның кинетикалық энергиясы
  - A) 2 есе кемиді.
  - B) 2 есе артады.
  - C) 4 есе кемиді.
  - D) 4 есе артады.
  - E) 1,5 есе артады.
5. $\frac{p}{kT}$ өрнегімен сипатталатын физикалық шама (Мұндағы p - газ қысымы, k - Больцман тұрақтысы, T - абсолют температура).
  - A) көлем.
  - B) қысым.
  - C) температура.
  - D) молекулалар концентрациясы.
  - E) молекулалардың орташа квадраттық жылдамдығы.

6. Суы бар пробирканы тығынмен жауып, қыздыратын болсақ, су қайнайды. Пайда болған бу күшпен тығынды итеріп шығарады. Тығын ұшып шыққан кезде будың..., тығынның ... айналады

- A) ішкі энергиясы, потенциалдық энергиясына
- B) ішкі энергиясы, кинетикалық энергиясына
- C) потенциалдық энергиясы, кинетикалық энергиясына
- D) кинетикалық энергиясы, потенциалдық энергиясына
- E) потенциалдық энергиясы, ішкі энергиясына

7. Егер радиусы R өткізгіш шар q зарядпен зарядталса, онда шар центрінен $R/2$ қашықтықтағы нүктеде электр өрісінің кернеулігі

- A) $\frac{q}{2\pi\epsilon_0 R}$.
- B) 0.
- C) $\frac{q^2}{4\pi\epsilon_0 R^2}$.
- D) $\frac{q}{4\pi\epsilon_0 R^2}$.
- E) $\frac{q}{\pi\epsilon_0 R^2}$.

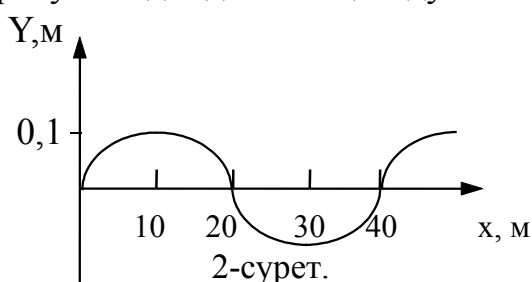
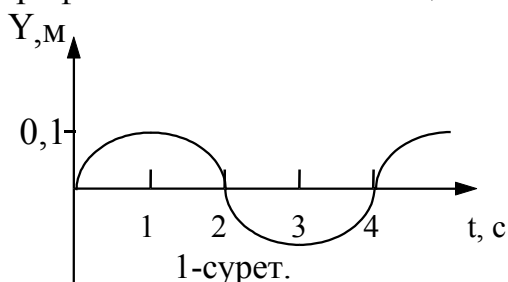
8. Ішкі орамының магнит ағыны 12 Вб -ге кемігенде, кедергісі $0,03 \text{ Ом}$ болатын орамның көлденең қимасы арқылы өтетін заряд:

- A) 2 Кл.
- B) 400 Кл.
- C) 0,2 Кл.
- D) 4 Кл.
- E) 0,4 Кл.

9. Индукциясы 8 мТл біртекті магнит өрісінде, магнит индукциясы векторына 30° бұрыш жасай 5 м/с жылдамдықпен орын ауыстырған, актив бөлігінің ұзындығы $0,25 \text{ м}$ өткізгіштің индукция ЭҚК-і

- A) 1 мВ
- B) 8 мВ
- C) 4 мВ
- D) 5 мВ
- E) 2 мВ

10. 1-суретте резеңке баудың ұшындағы "Y" координаттардың уақытқа тәуелділігінің графигі, ал 2-суретте осы бауда қалыптасқан толқынның профилі бейнеленген. Толқынның таралу жылдамдығының модулі

- A) 5 м/с.
- B) 10 м/с.
- C) 20 м/с.
- D) 40 м/с.

Е) 15 м/с.

11. Тербелмелі контур катушкасының индуктивтігі 2 мГн, ал конденсаторының сыйымдылығы 20 мкФ. Контурдағы тербелістер периоды

- А) $10^{-4} \pi$ с
- В) $8 \cdot 10^4 \pi$ с
- С) $2 \cdot 10^{-4} \pi$ с
- Д) $16 \cdot 10^4 \pi$ с
- Е) $4 \cdot 10^{-4} \pi$ с

12. Екі когерентті жарық шоқтары кеңістіктің қайсыбір нүктесіне келіп жетті. Екеуінің жол айырмасы 2 мкм. Егер жарық түсі қызыл болса, осы нүктеде жарық ($\lambda_{\text{қызыл}} = 0,8$ мкм)

- А) сәл күшейеді.
- В) бәсеңдейді.
- С) ешқандай өзгеріс ұшырамайды.
- Д) сәл бәсеңдейді.
- Е) күшейеді.

13. Электрон өрісте кернеуі 200 В нүктеден орын ауыстырған. Электронның кинетикалық энергиясы ($e = 1,6 \cdot 10^{-19}$ Кл)

- А) $1,6 \cdot 10^{-19}$ Дж.
- В) $3,2 \cdot 10^{-17}$ Дж.
- С) $2,2 \cdot 10^{-19}$ Дж.
- Д) $3,3 \cdot 10^{-19}$ Дж.
- Е) $4,4 \cdot 10^{-17}$ Дж.

14. Егер азот ядросы үшін байланыс энергиясы 115,6 МэВ, көміртек ядросы үшін 92,2 МэВ, гелий ядросы үшін 28,3 МэВ болса, мынадай реакция

- А) 23,4 МэВ.
- В) 236,1 МэВ.
- С) 51,7 МэВ.
- Д) 4,9 МэВ.
- Е) 179,5 МэВ.

15. Зарядталған, сфералық пішінді сабын көпіршігі ұлғайып, көлемі екі есе артты. Көбіктің потенциалы

- А) артады
- В) кемиді, артады
- С) өзгермейді
- Д) артуы да мүмкін кемуі де мүмкін
- Е) кемиді

16. Егер материялық нүкте жолдың бірінші жартысын бірқалыпты v_1 жылдамдықпен, ал екінші жартысында v_2 жылдамдықпен қозғалса, онда нүктенің жолдың барлық бойындағы орташа жылдамдығы

- А) $\frac{2}{g_1 + g_2}$
- В) $\frac{g_1 \cdot g_2}{g_1 + g_2}$
- С) $\sqrt{g_1 \cdot g_2}$

$$D) 2 \frac{g_1 \cdot g_2}{g_1 + g_2}$$

$$E) \frac{g_1 + g_2}{2}$$

17. Транспортер 200 кг құмды автомашинаға 1 секундта көтерді.

Транспортер лентасының ұзындығы 3 м, ал көлбеулік бұрышы 30° .

Траспортер лентасының ПӘК-і 60%. Электр двигателінің өндіретін қуаты

$$(g = 10 \text{ м / с}^2, \sin 30^\circ = \frac{1}{2})$$

A) 4,5 кВт.

B) 5 кВт.

C) 45 кВт.

D) 4 кВт.

E) 3,5 кВт.

18. Кернеулігі 60 кВ/м біртекті өрісте 5 нКл заряд электр өрісі күш

сызықтарына 60° бұрыш жасай 20 см-ге орын ауыстырғандағы өрістің

жұмысы ($\cos 60^\circ = 0,5$)

A) 3 мкДж

B) 60 мкДж

C) 26 мкДж

D) 30 мкДж

E) 36 мкДж

19. Жағамен салыстырғанда $g_0 = 20$ м/с жылдамдықпен жүзіп келе жатқан,

массасы $M = 2,5 \cdot 10^6$ кг паром үстіндегі массасы $m = 2600$ кг автомобиль

пароммен салыстырғанда $g = 5$ м/с жылдамдықпен қозғалуда. Пароммен

салыстырғандағы автомобильдің импульсі

$$A) 1,3 \cdot 10^{10} \frac{\text{кг} \cdot \text{м}}{\text{с}}$$

$$B) 1,3 \cdot 10^4 \frac{\text{кг} \cdot \text{м}}{\text{с}}$$

$$C) 10^4 \frac{\text{кг} \cdot \text{м}}{\text{с}}$$

D) 0.

$$E) 2 \cdot 10^4 \frac{\text{кг} \cdot \text{м}}{\text{с}}$$

20. Тербелмелі контур конденсаторына сыйымдылығы 3 есе артық тағы бір конденсаторды параллель жалғаса, контурдың резонанстық жиілігі

A) $\sqrt{2}$ есе артады.

B) $\sqrt{3}$ есе артады.

C) 4 есе артады.

D) 2 есе кемиді.

E) 3 есе кемиді.

21. Цельсий шкаласындағы температура 100°C . Абсолюттік шкала және Фаренгейттік шкала бойынша неге тең?

A) 373K

B) 300K

C) 320°F

- D) 200°F
- E) 212°F
- F) 21°F
- G) 273K
- H) 646K

22. Мұздатқыш, кондиционерлерді жоғарға орналастыру себебі:

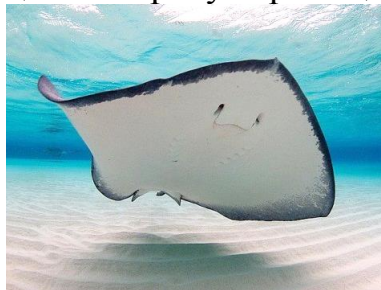
- A) Орын алып тұрмау үшін
- B) Меншікті жылу сыйымдылығы кемейтіндіктен
- C) Меншікті жылу сыйымдылығы артатындықтан
- D) Сәулелену жақсы жүру үшін
- E) Жылуөткізгіштік жақсы жүру үшін
- F) Конвекция жақсы жүру үшін
- G) Конвекция нашар болу үшін
- H) Сәулелену нашар болу үшін

23. Массасы 200 г допты Жер бетінен 1,5 м биіктіктен тік жоғары лақтырды. Лақтырған кезде доптың кинетикалық энергиясы оның потенциалдық энергиясынан 4 есе асып түсетіндей жылдамдық болды. Үйкелісті ескермей доптың механикалық энергиясын анықтаңыз:

- A) ≈ 15 Дж
- B) ≈ 26 Дж
- C) ≈ 1 Дж
- D) $\approx 1,5$ Дж
- E) ≈ 5 Дж
- F) $\approx 7,5$ Дж
- G) ≈ 10 Дж
- H) ≈ 20 Дж

24. Ұзындығы 1,5 метр болатын мәрмәрлі тұтасқанаттың «аккумуляторлы батареяларының» кернеуі 70 – 80 В, секундына 250 – 300 рет жиілікпен электр разрядын шығарады екен. Батарея – бас жүйкесі сәйкес келетін біріктіргіш тіндерінен тұратын, шымылдықпен бөлінген вертикаль бұлшық ет призмалар қатарынан құралған. Ал жыланбалықтың электр заряды 200 неонды шамдарды жаға алады екен.

Егер 1неонды шам 4 В кернеуде жанатын болса, электрлік жыланбалық қанша кернеу бере алады?

- A) 450 В
- B) 1600 В
- C) 600 В
- D) 400 В
- E) 100 В
- F) 800 В
- G) 300 В
- H) 200 В

25. Жарық вакуумнан сыну көрсеткішіне тең шыныға өтеді. Аталған тұжырымдардың дұрысы:

- A) Жарық жылдамдығы n есеге кеміп, жиілігі n есеге артты
- B) Жарық жылдамдығы мен жарық жиілігі n есеге артты
- C) Жарық жылдамдығы n есеге артып, жиілігі n есеге кеміді
- D) Жарық толқынының ұзындығы мен жарық жылдамдығы n есеге кеміді
- E) Жарық толқынының ұзындығы n есеге кеміп, жиілігі n есеге артты
- F) Жарық толқынының ұзындығы n есеге артып, жиілігі n есеге кеміді
- G) Жарық толқынының ұзындығы артып, жылдамдығы n есеге кеміді
- H) Жарық жиілігі мен жылдамдығы n есеге кеміді

26. Температура 273 К шкаласында берілген. Оны Цельсий және Фаренгейт шкаласымен өрнектеңіз:

- A) 12°C
- B) -1,2°C
- C) -5°F
- D) 18°F
- E) 32°F
- F) 100°F
- G) 32°F
- H) 0°C

27. Резерфордтың тәжірибесінде электрон α -бөлшектің траекториясын өзгерте аламуының себебі:

- A) α -бөлшектің массасымен салыстырғанда электронның массасы анағұрлым аз
- B) α -бөлшектің заряды оң, электрон заряды теріс
- C) α -бөлшек пен электронның массалары бірдей
- D) α -бөлшектің заряды жоқ, электрон заряды оң
- E) α -бөлшектің зарядымен салыстырғанда электронның заряды өте көп
- F) α -бөлшектің массасымен салыстырғанда электронның массасы анағұрлым көп
- G) α -бөлшектің зарядымен салыстырғанда электронның заряды өте аз
- H) α -бөлшектің пен электронның зарядтары бірдей

28. Теплоход жағаға қатысты өзен бойымен төмен қарай 20 км/сағ, ал жоғары қарай 18 км/сағ жылдамдықпен жүреді. Теплоходтың өзенге қатысты және өзен ағысының жағаға қатысты жылдамдығы:

- A) 20 км/сағ
- B) 10 км/сағ
- C) 2 км/сағ
- D) 3 км/сағ
- E) 23 км/сағ
- F) 1 км/сағ
- G) 19 км/сағ
- H) 18 км/сағ

29. Жылу мөлшері:

- A) Жылу берілу кезінде дененің алатын немесе жоғалтатын энергия
- B) Ішкі энергияны механикалық жұмыс істеу жолымен өзгеруі
- C) Денелерді құрайтын бөлшектердің ретсіз қозғалысы
- D) Бір заттың молекулалары екінші бір заттың молекулаларының араласуы

- Е) Дененің өз-өзімен жылулық байланыста болуы
Ф) Энергияны тасмалдау барысында жылу алмасу
Г) Электромагниттік толқындар арқылы энергияның берілуі
Н) Жылу берілу кезіндегі ішкі энергияның өзгеруінің өлшемі
30. Серіппеге жүк ілінген. Жүк тербелісінің максимал кинетикалық энергиясы $E_k = 1$ Дж, ал амплитудасы $A = 5$ см. Серіппенің қатаңдығы неге тең?
- А) $k = 80,5$ Н/м
В) $k = 800$ Н/м
С) $k = 500$ Н/м
D) $k = 205$ Н/м
Е) $k = 655$ Н/м
F) $k = 700$ Н/м
G) $k = 422$ Н/м
H) $k = 20,5$ Н/м

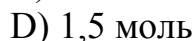
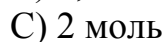
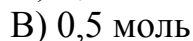
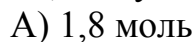
ХИМИЯ

1. Гидролизденетін тұз
- А) NaBr
В) NaF
С) NaCl
D) Na₂O
Е) NaJ
2. Оттектің сұйық күйге айналатын
- А) -183 °C
В) +10 °C
С) +20 °C
D) -218 °C
Е) 0 °C
3. Тұз қышқылының 600 г 25%-ті ерітіндісіндегі судың массасы:
- А) 150 г.
В) 500 г.
С) 550 г.
D) 450 г.
Е) 300 г.
4. Генетикалық қатардағы берілген заттардың рет сандарының орналасуы:
1. H₃PO₄; 2. P; 3. P₂O₅; 4. K₃PO₄.
- А) 4 3 2 1.
В) 4 1 3 2.
С) 1 2 3 4.
D) 2 3 1 4.
Е) 2 4 3 1.
5. Галогендер топшасына жататын элементтер жұбы:
- А) Br, O
В) Cl, S
С) At, Cl
D) I, Fe
Е) F, S
6. 360 г пиритті (FeS₂) күйдіргенде түзілетін күкірт (IV) оксидінің массасы:

- A) 376 г.
 B) 350 г.
 C) 324 г.
 D) 384 г.
 E) 346 г.
7. Фосфор (V) оксидімен әрекеттесетін заттар қатары:
 A) Cu, Fe(OH)₃, H₂CO₃
 B) CO₂, Cl₂O₇, Al(OH)₃
 C) SO₃, N₂O₅, HCl
 D) Ag, Cu(OH)₂, H₃BO₃
 E) NaOH, H₂O, BaO
8. Бейметалдық қасиеті анық байқалатын элемент
 A) Sn
 B) Ge
 C) Si
 D) C
 E) Pb
9. Шойынды болатқа өңдеу процесі кезіндегі химизмін көрсететін теңдеулер тобы:
 A) $\text{Fe} + 2\text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$
 $\text{C} + \text{O}_2 = \text{CO}_2$
 B) $\text{C} + \text{O}_2 = \text{CO}_2$
 $2\text{Mg} + \text{O}_2 = 2\text{MgO}$
 C) $\text{FeO} + \text{Mn} = \text{MnO} + \text{Fe}$
 $\text{FeO} + \text{C} = \text{Fe} + \text{CO}$
 D) $\text{CaO} + \text{SiO}_2 = \text{CaSiO}_3$
 $5\text{FeO} + 2\text{P} = 5\text{Fe} + \text{P}_2\text{O}_5$
 E) $3\text{CaO} + \text{P}_2\text{O}_5 = \text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$
 $\text{Fe} + 2\text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$
10. 28 г сөндірілмеген әк пен 20 г судан алынатын сөндірілген әктің массасы:
 A) 40,04.
 B) 37,25.
 C) 39.
 D) 43,06.
 E) 37.
11. Мыс (II) хлоридімен әрекеттесетін заттар қатары
 A) CO₂, Ca(OH)₂
 B) H₂SO₃, SiH₄
 C) ZnSO₃, Fe₂O₃
 D) P₂O₅, Cu(OH)₂
 E) KOH, AgNO₃
12. 3,9 г көмірсутек жанған кезде 13,2 г көміртегі (IV) оксиді және 2,7 г су буы түзіледі. Осы заттың сутек бойынша тығыздығы 39-ға тең болса, белгісіз заттың формуласы
 A) C₂H₂
 B) C₆H₆
 C) C₈H₁₀

13. 33,6 л бутанды дегидрлегенде (қ.ж.) алынатын бутеннің зат мөлшері:

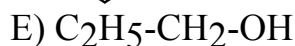
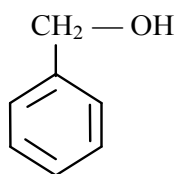
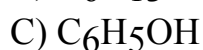
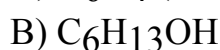

14. Құрамындағы көміртек пен сутектің массалық үлесі 85,71 % және

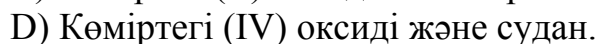
14,29%-ке тең көмірсутектің көмір оксиді (II) бойынша тығыздығы $-2,5$.

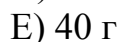
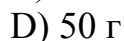
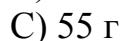
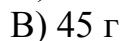
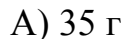
15. Ароматты спиртке жататын заттың формуласы:

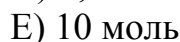
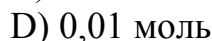
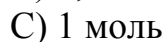
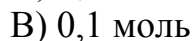
16. Құмырсқа қышқылын зертханада алу әдісі:

17. Фотосинтез процесі кезінде өсімдік көлемі 33,6 л (қ.ж.) көміртек (IV) оксидін сіңірді. Түзілетін глюкозаның массасы:

18. Массасы 0,4 г күйдіргіш натрмен бейтарапталған аминсірке қышқылының зат мөлшері

19. Орташа молекулалық массасы 100000-ға тең полипропиленнің полимерлену дәрежесі және бір макромолекуласын синтездеуге жұмсалатын пропиленнің (қ.ж.) көлемі:

- A) 2385; 46,7 м³.
- B) 2431; 49,4 м³.
- C) 2452; 48,5 м³.
- D) 2331; 52,5 м³.
- E) 2381; 53,3 м³.

20. Көлемі 89,6 л (қ.ж) этанды дегидрлегенде, теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы шығымы 80% болса, түзілген этиленнен еріткіш ретінде

алынған 1,2-дихлорэтан ($\rho = 1,24 \text{ г/см}^3$) ерітіндісінің көлемі:

- A) 235 л
- B) 240 л
- C) 255 л
- D) 250 л
- E) 245 л

21. Гомологтар— ... заттар.

- A) құрамдарының сапа және саны әртүрлі, бірақта қосылыстардын бір класына жататын
- B) протон саны бірдей, нейтрон саны әртүрлі
- C) сыртқы энергетикалық деңгейде электрондар саны бірдей
- D) құрамдарының сапа және саны бірдей, бірақта әртүрлі қосылыстар класына жататын
- E) ядро айналасында электронды қабаттар саны бірдей
- F) жалпы формулалары бірдей, химиялық қасиеттері ұқсас, құрамдары бір немесе бірнеше CH_2 тобына өзгеріп тұратын
- G) протон саны әртүрлі, нейтрон саны бірдей
- H) құрамдарының сапа және сан жағы бірдей, бірақ химиялық құрылыстары әртүрлі

22. 2-бром-пропаннан Вюрц реакция бойынша түзілетін қосылысты көрсетіңіз:

- A) 2,3-диметилгексан
- B) 2,3-диметилбутан
- C) гексан
- D) 1-бром-3-метилпентан
- E) 2-метилпентан
- F) 1,1,2-триметилпентан
- G) пропан
- H) 2-метил-4-бромипентан

23. Қышқылдармен әрекеттеседі:

- A) $\text{C}_6\text{H}_5\text{NHC}_6\text{H}_5$
- B) $\text{CH}_2(\text{ONO}_2)\text{CH}(\text{ONO}_2)\text{CH}_2(\text{ONO}_2)$
- C) $\text{C}_6\text{H}_5\text{NO}_2$
- D) CH_3NH_2
- E) $\text{CH}_3\text{CH}(\text{NH}_2)\text{COOH}$
- F) $\text{C}_6\text{H}_4-\text{CH}_3$
- G) $\text{C}_6\text{H}_3(\text{CH}_3)_3$
- H) $\text{C}_6\text{H}_3(\text{NO}_2)_3$

24. Фенол мен глицеринге тән:

- A) суда ери алады
- B) калиймен реакция
- C) азот қышқылымен реакция

- D) жаңа ғана түзілген мыс (II) гидроксидімен реакция
E) бром суымен әрекеттеседі
F) барий хлоридімен реакция
G) калий гидроксидімен әрекеттеседі
H) мыс (II) оксидімен әрекеттеседі
25. Эластомерге жатады:
A) бояулар
B) каучуктер
C) пленкалар
D) талшықтар
E) полисахаридтер
F) резеңке
G) лактар
H) полинуклеотидтер
26. Ерітіндіде өтетін реакциялардың қайсысында газ бөлінеді:
A) күміс нитраты мен хлорсутек қышқылы
B) кальций карбонаты мен көміртек диоксиді
C) натрий хлориді мен бромсутек қышқылы
D) натрий гидроксиді мен бромсутек қышқылы
E) күміс нитраты мен күкірт қышқылы
F) натрий сульфаты мен барий хлориді
G) натрий карбонаты мен хлорсутек қышқылы
H) калий гидроксиді мен азот қышқылы
27. Формуласы $Mg(ClO_3)_2$ қосылыстағы хлордың тотығу дәрежесі тең
A) +6
B) +1
C) +4
D) +5
E) +7
F) +3
G) +2
H) +8
28. Азот топшасы элементтержайлы қате тұжырымдарды табыңыз
A) гидридтердің молекулаларының пішіндері – үшбұрышты пирамида
B) топшадағы басқа элементтерге сияқты азотқа да мета- және орто-қышқылдар тән
C) галогенсутектер сияқты азот топшасы элементтерінің гидридтері қышқылдар класына жатады
D) азот топшасына азот, фосфор, мышьяк, сурьма және висмут жатады
E) азоттан висмутқа қарай олардың гидридтерінің тұрақтылығы артады
F) олардың сутекті қосылыстарының жалпы формуласы RH_3
G) V A топтың барлық элементтерінің жоғары оксидтерінің жалпы формуласы $Э_2O_5$, гидроксидтерінің формуласы $HЭO_3$ және $H_3ЭO_4$
H) азот топшасының элементтеріне жоғары +5 тотығу дәрежесі тән
29. Темір атомының валенттік электрондар саны қанша?
A) алты
B) бес
C) сегіз
D) екі

- E) төрт
- F) үш
- G) жеті
- H) бір

30. Азот қышқылы мен натрий карбонаты ерітіндісі арасындағы реакцияның аяғына дейін жүретіні ... иондардың өзара әрекеттесуінде.

- A) CO_3^{2-} и H^+
- B) OH^- и CO_3^{2-}
- C) H^+ и NO_3^-
- D) H^+ и Na^+
- E) H^+ и OH^-
- F) NO_3^- и Na^+
- G) Na^+ и CO_3^{2-}
- H) CO_3^{2-} и NO_3^-

БИОЛОГИЯ

1. Әрбір тірі жасушаның тіршілігі ... байланысты

- A) Ядро мен цитоплазма тіршілік әрекетіне
- B) Қабықшаның мықтылығына
- C) Хлоропластардың пигментіне
- D) Хромoplastардың түстеріне
- E) Вакуольдің қысымына

2. Сабақтың жуандап өсуі ... бөлінуінен болады

- A) тоздың
- B) қабықтың
- C) тіннің
- D) өзектің
- E) камбийдің

3. Күнбағыстың гүлшоғыры

- A) Жай масақ
- B) Собық
- C) Себет
- D) Шоғырбас
- E) Шашақ

4. Тоспа ұлуының тұлғадан ерекше қатпарлы қабат:

- A) мантия (шапанша).
- B) аяқ.
- C) қармалауыш.
- D) хитин.
- E) бас.

5. Ақ зеңнің жіпшумағының қалпақшалы саңырауқұлақ жіпшумағынан айырмашылығы:

- A) Қос қабатты.
- B) Екі жасушалы.
- C) Жайылып тарамдалған бір ғана жасушалы.
- D) Тұтасқандығы.
- E) Көпжасушалы.

6. Шымтезек мүгінің ақ түстіболуы:
- A) жасуша пластидтерінде ерекше заттардың болуынан.
  - B) ауаға толы өлі жасушалардың көбірек болуынан.
  - C) жапырақ бетінде балауызды жабынның болуынан.
  - D) хлорофилді жасушалардың болуынан.
  - E) хлорофилді жасушалардың болмауынан.
7. Мақтаның тұқымындағы майдың мөлшері
- A) 30%-35%
  - B) 23%-25%
  - C) 19%-21%
  - D) 20%-25%
  - E) 24%-26%
8. Қауданды өсімдік:
- A) Бидайық.
  - B) Жер алмұрты.
  - C) Долана.
  - D) Қызғалдақ.
  - E) Орамжапырақ (қырыққабат).
9. Су астында риф жартастарын түзетін ішекқуысты:
- A) Гидра.
  - B) Көпаяқты маржан.
  - C) Полип аурелия.
  - D) Актиния.
  - E) Медуза.
10. Құстың қанатын түзетін сүйектер ...
- A) иық сүйектері.
  - B) асықты жілік және шыбық сүйек.
  - C) жіліншік.
  - D) ортан жілік, сирақ және табан сүйектер.
  - E) тоқпан жілік, кәрі жілік, саусақ сүйектері.
11. Сыртқы секреция безін атаңыз:
- A) Қосалқы без (гипофиз).
  - B) Эпифиз.
  - C) Тер безі.
  - D) Қалқанша без.
  - E) Бүйрек үсті безі.
12. Нейрон дегеніміз
- A) аралас жүйке талшығы
  - B) жүйке түйіндері
  - C) сезімтал жүйке талшығы
  - D) жүйке жасушасы
  - E) қимыл жүйке талшығы
13. Кеуде қуысын құрсақ қуысынан бөліп тұратын мүше
- A) Сіңірлер.
  - B) Көкет.
  - C) Қабырғааралық бұлшықет.
  - D) Тегіс бұлшықет.
  - E) Асқазан, көлденең жолақты бұлшықет.
14. Иммунитеттің негізін салған және фагоцитоздың қорғаныштық рөлін

ашқан ғалым

- A) И.И.Мечников
  - B) И.П.Павлов
  - C) В.И.Вернадский
  - D) Л.Пастер
  - E) И.М.Сеченов
15. Жалпақ сүйек:
- A) ортан жілік
  - B) жауырын
  - C) алақан сүйектері
  - D) омыртқа
  - E) асықты жілік
16. Ультракүлгін сәуленің әсерінен адам ағзасында түзіледі:
- A) D дәрумені.
  - B) Көп мөлшерде тер.
  - C) Қоректенуге қажетті органикалық заттар.
  - D) Тері асты май жасунығы.
  - E) Тіршілік өнімдері түзіледі.
17. Рибосоманың химиялық құрамына кіреді
- A) Ірілі-ұсақты көпіршіктер.
  - B) АТФ.
  - C) Көмірсулар.
  - D) Рибонуклеин қышқылы мен ақуыз.
  - E) Липидтер.
18. Адамдағы атавизм белгілері-
- A) адам қаңқасындағы құймышақ.
  - B) құлақ қалқаны.
  - C) соқыр ішек өскіні.
  - D) қалың түктілігі.
  - E) үшінші қабақ.
19. Табиғи сұрыпталу кезінде
- A) Жаңа түрлер пайда болады
  - B) Пайдалы жақтарын алу үшін
  - C) Жаңа іріктемелер шығарылады
  - D) Жаңа қолтұқымдар шығарылады
  - E) Адамның араласуымен болады
20. Қысқа күндік өсімдік
- A) Собық
  - B) Жолжелкен
  - C) Сүйсін
  - D) Сарысоюу
  - E) Мақта
21. Органикалық тыңайтқыш:
- A) азот
  - B) көң
  - C) калий
  - D) күл
  - E) шымтезек
  - F) фосфор

- G) селитра
H) құс саңғырығы
22. Жабықтұқымды өсімдіктердің класы:
A) қылқанжапырақты
B) көп жасушалы
C) қосжарнақты
D) бір жасушалы
E) даражарнақты
F) алқа
G) күрделігүлділер
H) ерінгүлділер
23. Шұбалшаңның зәр шығару мүшесі:
A) жұлдызша тәрізді түтікше
B) клоака
C) имек түтікше
D) зәр шығару өзегі
E) бүйрек
F) жұп жасыл без
G) мальпигий түтігі
H) тамыр
24. Екі саусақты түйеқұс:
A) нанду
B) казуар
C) эму
D) киви
E) страус
F) пингвин
G) жапалақ
H) бірқазан
25. Оттегін тасушы:
A) миоглобин
B) глобулин
C) гемоглобин
D) миозин
E) кератин
F) актин
G) фибрин
H) глютен
26. Адамның дене температурасының еңжоғарғы шекті факторы:
A) 19°C
B) 31°C
C) 25°C
D) 30°C
E) 43°C
F) 29°C
G) 20°C
H) 45°C
27. Құрамында 60 жуық гидролиздеуші фермент болатын органоид:
A) рибосома

- В) лизосома
- С) мембрана
- Д) центриоль
- Е) митохондрия
- Ғ) ЭПТ
- Г) ядро
- Н) хлоропласт

28. Радиоактивті сәулелермен бактерияның пайдалы, мутантты түрлерін шығарған қазақ ғалымы:

- А) Ф.Мұхамбетқалиев
- В) Ә.Есенжолов
- С) М.Шығаева
- Д) Ә.Еламанов
- Е) Н.Ғалиакберов
- Ғ) М.Ермеков
- Г) Қ.Медеубеков
- Н) А.Жандеркин

29. Тұқымқуалау белгілері сақталатын органоид:

- А) жасуша қабықшасы
- В) цитоплазма
- С) ядро
- Д) митохондрия
- Е) рибосома
- Ғ) лизосома
- Г) ЭПТ
- Н) гольджи жиынтығы

30. Дайын ағзалық заттармен қоректенетіндер:

- А) өсімдіктер
- В) микроағзалар
- С) жануарлар
- Д) продуценттер
- Е) саңырауқұлақтар
- Ғ) ыдыратушылар
- Г) редуценттер
- Н) балдырлар

ГЕОГРАФИЯ

1. Бірінші глобусты дайындаған:

- А) Аристотель
- В) Бехайм
- С) Птолемей
- Д) Фалес
- Е) Эратосфен

2. Пандағы биіктіктері бірдей нүктелерді қосатын сызықтар

- А) горизонтальдар
- В) масштабтар
- С) ендіктер
- Д) бойлықтар
- Е) көкжиектер

3. Гигрометр аспабы дегеніміз:
  - A) Жауын-шашын өлшейтін құрал.
  - B) Ауаның қысымын өлшейтін құрал.
  - C) Дене температурасын өлшеуге арналған құрал.
  - D) Желдің жылдамдығын, кейде бағытын өлшейтін құрал.
  - E) Ауаның салыстырмалы ылғалдылығын өлшейтін құрал.
4. Мұз құрсауында болатын Солтүстік Америка жағалауындағы шығанақ.
  - A) Қасиетті Лаврентий.
  - B) Фанди.
  - C) Калифорния.
  - D) Гудзон.
  - E) Мексика.
5. Жер қыртысындағы неғұрлым терең жарылыстар жиынтығы
  - A) Жанартау
  - B) Қалқан
  - C) Рифт
  - D) Жер сілкіну
  - E) Литосфералық тақта
6. Солтүстік Америкадан өтпейтін климаттық белдеу
  - A) Қоңыржай
  - B) Экваторлық
  - C) Тропиктік
  - D) Арктикалық
  - E) Субэкваторлық
7. Қазақстанның Түркіменстанмен шекарасының ұзындығы:
  - A) 2354 км.
  - B) 7591 км.
  - C) 1782 км.
  - D) 426 км.
  - E) 1241 км.
8. Қазақстанда радонды ыстық минералды су көзі орналасқан
  - A) Барлық арасан
  - B) Қараағашта
  - C) Жаңақорғанда
  - D) Алмаарасанда
  - E) Жаркентте
9. Тұран ойпатының өзені.
  - A) Жайық.
  - B) Ойыл.
  - C) Есіл.
  - D) Қаратал.
  - E) Сырдария.
10. Іле өзенінің атақты «әнші тауы» Аққұм Қалқан ... қорығында.
  - A) Алматы.
  - B) Барсакелмес.
  - C) Наурызым.
  - D) Қаратау.
  - E) Алакөл.
11. Қазақстан Республикасының сирек металл кен орындары бар аудандар.

- A) Солтүстік, Каспий жағалауы.
  - B) Батыс, Солтүстік.
  - C) Орталық, Шығыс.
  - D) Оңтүстік, Солтүстік.
  - E) Батыс, Шығыс.
12. Жібек маталар комбинаты орналасқан қала
- A) Зырянда
  - B) Өскеменде
  - C) Риддерде
  - D) Семейде
  - E) Аягөзде
13. Унитарлы мемлекет:
- A) Германия
  - B) Үндістан
  - C) Франция
  - D) Ресей
  - E) АҚШ
14. Роттердам порты орналасқан ел
- A) АҚШ
  - B) Франция
  - C) Германия
  - D) Нидерланды
  - E) Испания
15. Ресей Федерациясының аумағы.
- A) 17,9 млн км²
  - B) 18,1 млн км²
  - C) 17,1 млн км²
  - D) 16,1 млн км²
  - E) 18,7 млн км²
16. Қала ішіндегі мемлекет:
- A) Люксембург.
  - B) Швейцария.
  - C) Сан-Марино.
  - D) Андорра.
  - E) Ватикан.
17. Азиядағы республикалар.
- A) Кувейт, Йемен
  - B) Оман, Сирия
  - C) Израиль, Катар
  - D) Иран, Ирак
  - E) Бахрейн, Түркия
18. АҚШ – тың ең кеш игерілген және қарқынды дамып келе жатқан ауданы
- A) Солтүстік - Шығыс
  - B) Орта Батыс
  - C) Батыс
  - D) Атлант мұхиты жағалауы
  - E) Оңтүстік
19. «Африка жылы» ретінде тарихқа енді
- A) 1955 жылы

- B) 1947 жылы
  - C) 1960 жылы
  - D) 1965 жылы
  - E) 1962 жылы
20. Ағылшындардың байырғы кельт тайпаларының ұрпақтары
- A) шотландықтар, немістер, финдер
  - B) номдар, фриздер
  - C) валлийлер, германдар
  - D) ирландиялықтар, уэльстіктер, шотландиялықтар
  - E) француздар, сакстар, фриздер
21. Еуразия арқылы өтетін дүние жүзіндегі аса ірі сейсмикалық белдеу:
- A) Альпі-Гималай белдеуі
  - B) Жерорта теңізі-Трансазиялық белдеу
  - C) Азор-Гибралтар белдеуі
  - D) Атлант мұхиттық сейсмикалық белдеу
  - E) Гренландия аралдық белдеуі
  - F) Үнді мұхиттық сейсмикалық белдеу
  - G) Тынық мұхиттық геосинклиналдық белдеу
  - H) Никобар аралдық зонасы
22. 1768 жылы жасақталған екінші академиялық экспедицияға қатысушылар:
- A) И.Муравин
  - B) П.Паллас
  - C) А.Бутаков
  - D) Г.Карелин
  - E) А.Левшин
  - F) И.Фальк
  - G) С.Ремезов
  - H) И.Рычков
23. Балқаш көлінің ірі аралдары:
- A) Іле
  - B) Ақсу
  - C) Лепсі
  - D) Бесарал
  - E) Аягөз
  - F) Бақанас
  - G) Қаратал
  - H) Сарышаған
24. Жайық алабының өзендері
- A) Қайнар
  - B) Жем
  - C) Ойыл
  - D) Елек
  - E) Сарысу
  - F) Торғай
  - G) Ор
  - H) Ырғыз
25. Қазақстандағы ірі темір жол магистральдары:
- A) Транс-экспресс

- B) Трансқазақстандық
  - C) Трансазиялық
  - D) Трансібірлік
  - E) Трансеуразиялық
  - F) Локомотив-транс
  - G) Траншекаралық
  - H) Трансконтиненттік
26. Кондитер фабрикасы орналасқан Қазақстан қалалары:
- A) Алматы
  - B) Екібастұз
  - C) Жезқазған
  - D) Қарағанды
  - E) Қостанай
  - F) Семей
  - G) Балқаш
  - H) Ақтау
27. Атом энергиясын бейбіт мақсатта пайдалану мақсатында құрылды:
- A) Экономикалық және әлеуметтік кеңес (ЭКОСОС)
  - B) Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ВОЗ)
  - C) Қоршаған орта жөніндегі БҰҰ бағдарламасы (ЮНЕП)
  - D) Солтүстік Атланттық келісім ұйымы
  - E) Атом энергетикасы жөніндегі халықаралық агенттік (МАГАТЭ)
  - F) Оңтүстік Шығыс Азия елдерінің ассоциациясы
  - G) Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес (АӨСШК)
  - H) Еуропадағы Қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымы (ЕҚЫҰ)
28. Ұзындығы 4,5-5 мың км болатын мұнай және газ тасымалдайтын құбырлар орналасқан:
- A) Франция
  - B) Германия
  - C) Жапония
  - D) Нидерланды
  - E) Ресей
  - F) Канада
  - G) Сауд Арабиясы
  - H) АҚШ
29. Канаданың байырғы халқы:
- A) Француз
  - B) Украиндар
  - C) Ацтектер
  - D) Майя
  - E) Ағылшындар
  - F) Аборигендер
  - G) Эскимостар
  - H) Үндістер
30. Демографиялық көрсеткіш бойынша табиғи қозғалыстың типі:
- A) Ішкі
  - B) Сыртқы
  - C) Тұрақты

- D) Ауыспалы
- E) Көшпелі
- F) Уақытша
- G) Байырғы
- H) Қазіргі

ТАРИХ

1. Адамдардың шығу тегі туралы ғылым:
  - A) Палеонтология.
  - B) Археология.
  - C) Этнография.
  - D) Антропология.
  - E) Валеология.
2. Бұдан үш жарым мың жыл бұрын тас бағанаға заңдар жинағын жаздырған билеуші:
  - A) Диоклетиан.
  - B) I Дарий.
  - C) Нерон.
  - D) Хаммурапи.
  - E) Цезарь.
3. Ежелгі Египетте «үрей атасы» атанған тарихи ескерткіш:
  - A) Жосер мүсіні
  - B) Үлкен сфинкс мүсіні
  - C) Хеопс мүсіні
  - D) Рамзес мүсіні
  - E) Сет құдайының мүсіні
4. Ассирия державасы өмір сүруін тоқтатты:
  - A) б.з.д. XVII ғ. басы.
  - B) б.з.д VII ғ.
  - C) б.з.д. X ғ.
  - D) б.з.д. VI ғ.
  - E) б.з.д. V ғ.
5. Парсы патшасы Кирдің Вавилонды жаулап алған тәсілі:
  - A) Қаланың үстінен өтетін Ефрат өзенінің суын басқа арнаға бұрып жіберді.
  - B) Қала халқының жағдайын жақсартамыз деп уәде беруі.
  - C) Қаланы қоршап, аштыққа ұрындыруы.
  - D) Қаланың қабырғасын тарандармен қиратуы.
  - E) Тұтқиылдан шабуыл жасауы.
6. Кушан мемлекетінің тұсында ашылған алғашқы континентаралық сауда жолы:
  - A) Дала жолы
  - B) Ұлы Жібек жолы
  - C) Теңіз сауда жолы
  - D) Тибет сауда жолы
  - E) Яксарт сауда жолы
7. Франк мемлекетінде салық жинау, әскерге басшылық жасау және сот ісін жүргізу қызметін атқарған:
  - A) Рыцарь.

- B) Граф.
  - C) Король.
  - D) Әскери көсем.
  - E) Шіркеу қызметкері.
8. Византия империясы қандай елдердің шапқыншылығынан жойылды?
- A) Иран, Парсы елдерінің
  - B) Түрік Османдарының
  - C) Кіші Азия елдерінің
  - D) Моңғол мемлекетінің
  - E) Қытай мемлекетінің
9. Эфталит тайпаларының бірігіп, ірі мемлекет құрған кезеңі:
- A) VIII ғасыр
  - B) VI ғасыр
  - C) IV ғасыр
  - D) V ғасыр
  - E) VII ғасыр
10. Венеция республикасының өмірлік басқарушысы:
- A) Феодал
  - B) Монах
  - C) Король
  - D) Сеньор
  - E) Дож
11. XVII ғасырдағы ағылшын буржуазиялық революциясының көрнекті қайраткері:
- A) Вильгельм Оранский.
  - B) Оливер Кромвель.
  - C) I Карл.
  - D) Прайд.
  - E) Джон Лильберн.
12. 1791 жылғы Конституция бойынша Францияның мемлекеттік құрылымы:
- A) Аристократиялық республика.
  - B) Конституциялық монархия.
  - C) Протекторат.
  - D) Демократиялық республика.
  - E) Абсолютті монархия.
13. XVIII ғ. АҚШ-тың Англияға қарсы тәуелсіздік үшін күресіндегі одақтасы болған ел:
- A) Канада.
  - B) Австрия.
  - C) Мексика.
  - D) Испания.
  - E) Бразилия.
14. XVII ғасырда маньчжурлар басып алғаннан кейінгі Қытай мемлекетінің ресми аты:
- A) Маньчжурия.
  - B) Цинь империясы.
  - C) Ұлы Қытай империясы.
  - D) Таң империясы.

Е) Мин империясы.

15. Ағылшындардың Үндістанның жерін жаулап алу және ұлт-азаттық қозғалыстарды басу үшін құрылған ағылшынның қанау аппараты:

А) Уақытша комитет

В) Орталық комитет

С) Бақылау кеңесі

Д) Соттар

Е) Сипай әскері мен полиция

16. Роджер Бэкон білім үшін қажет деп санады:

А) Шіркеудің көмегімен

В) Көшіру арқылы

С) Бақылау мен тәжірибе көмегі арқылы

Д) Қолжазбалар арқылы

Е) Өкіметтің көмегі арқылы

17. Франция мен КСРО өзара көмек туралы келісім жасасты:

А) 1932 ж

В) 1934 ж

С) 1931 ж

Д) 1935 ж

Е) 1933 ж

18. 1924 ж. Шығыстағы социалистік даму жолын таңдаған ел:

А) Қытай.

В) Түркия.

С) Ауғаньстан.

Д) Монғолия.

Е) Вьетнам.

19. «Біріккен одақ» бағдарламасының негізі:

А) Пу Идің бағдарламасы

В) Кан Ювейдің реформалары

С) Сунь Ятсеннің үш халықтық принципі

Д) Юань Шикайдың жобасы

Е) Цы Сидің жоспары

20. Шарль де Голльдің қызметтен кетуіне себеп болған Париж студенттерінің жаппай ереуілі болды:

А) 1950 ж.

В) 1968 ж.

С) 1970 ж.

Д) 1975 ж.

Е) 1980 ж.

21. Орта ғасырда Моңғол мемлекеті құрылған кезде олардың жазу ісімен айналысқан хатшылары:

А) Жалайырлар

В) Қимақтар

С) Қидандар

Д) Қарлұқтар

Е) Наймандар

Ғ) Керейіттер

Г) Қарақытайлар

Н) Меркіттер

22. Түркеш қағаны Сұлу тәуелсіздік үшін үш жақты күрес жүргізген елдер:

- A) Шығыс Түрік қағанаты
- B) Оғыз мемлекеті
- C) Киев Русі
- D) Араб
- E) Қарлұқ қағанаты
- F) Византия
- G) Батыс Түрік қағанаты
- H) Қытай

23. XVIII ғасырда болған көтерілістер:

- A) Ж.Нұрмұхамедұлы басқарған көтеріліс
- B) И.Тайманұлы басқарған көтеріліс
- C) К.Қасымұлы басқарған көтеріліс
- D) Д.Тәжіұлы басқарған көтеріліс
- E) С.Датұлы басқарған көтеріліс
- F) Е.Көтібарұлы басқарған көтеріліс
- G) Ж.Тіленшіұлы басқарған көтеріліс
- H) Е.Пугачев басқарған көтеріліс

24. 1918 жылы болған оқиғалар:

- A) Қазревком құрылды
- B) «Қазақ» газеті жабылды
- C) Жер-су реформасы басталды
- D) I Бүкілқазақ съезі өткізілді
- E) Азамат соғысы басталды
- F) Қоқан автономиясы құрылды
- G) Түркістан АКСР-і жарияланды
- H) Астана Қызылордаға көшірілді

25. Ұжымдастыруға қарсы 1930 жылдары көтеріліс болған аудандар:

- A) Шардара
- B) Қарқаралы
- C) Ақкөл
- D) Созақ
- E) Батпаққара
- F) Аягөз
- G) Абыралы
- H) Келес

26. Орта ғасырлардағы медицина саласының ұлы ғалымы:

- A) Омар Хайам
- B) Евклид
- C) Ибн Рушд
- D) Ибн Сина
- E) Фирдоуси
- F) әл Фараби
- G) Ян Гус
- H) М.Лютер

27. 1949 ж. дейін Қытайда билік басында болған саяси партия:

- A) Радикалдар.
- B) Гоминьдан.
- C) Коммунистер.

D) Консерваторлар.

E) Социалистер.

F) Ұлттық партия.

G) Прогресс партиясы.

H) Республикашылдар.

28. 1975 жылы 1 тамызда Финляндия астанасы Хельсинкиде өткен Жиналысқа Еуропаның 33 мемлекетімен қатар қатысқан елдер:

A) Египет

B) Қытай

C) КСРО

D) Австралия

E) Жапония

F) АҚШ

G) Канада

H) Үндістан

29. Потсдам конференциясының шешімі бойынша Кеңес еліне берілген жер:

A) Кенигсберг.

B) Померания

C) Львов

D) Брест.

E) Белосток.

F) Силезия

G) Молдавия.

H) Беринг бұғазы.

30. 1970 жылы сайлауда Чили президенті болып сайланды:

A) X.Перон.

B) П.Эйлвин

C) А.Стресснер

D) А.Пиночет.

E) Ф.Кастро

F) Ф.Батиста.

G) С.Альенде.

H) Че Гевара.

АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.

1. Мүліктік емес құндылықтарға жатады:

A) көлік

B) ақша

C) жылжымайтын мүлік

D) бағалы металдар

E) адам денсаулығы

2. Қазақстан Республикасының Президенті үкіметтің орнынан түсуін қабылдау немесе қабылдамау туралы мәселені қарау мерзімі:

A) бір апта

B) он күн

C) он бес күн

D) жиырма күн

E) жиырма бес күн

3. Өз трактаттарында Платон мен Аристотельдің философиялық-теориялық

идеяларын Рим мемлекетін жетілдірудің практикасымен байланыстыруға ұмтылған римдік ойшыл:

- A) Аврелий Августин
- B) Марк Туллий Цицерон
- C) Фома Аквинский
- D) әл – Фараби
- E) Юлий Цезарь

4. Азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз ету шараларын жүзеге асыру:

- A) Үкіметтің құзыретіне кіреді.
- B) Президент аппаратының құзыретіне кіреді.
- C) Парламенттің құзыретіне кіреді.
- D) Прокуратура органдарының құзыретіне кіреді.
- E) Ішкі істер министрлігінің құзыретіне кіреді.

5. Нормативтік– құқықтық актілердің туынды түрлеріне жатады:

- A) заңдар
- B) кодекстер
- C) нұсқаулықтар.
- D) жарлықтар
- E) қаулылыр.

6. «Бейсаналық» философиясын дамытқан:

- A) И.Кант
- B) З.Фрейд
- C) Л.Фейербах
- D) Ф.Ницше
- E) Р.Декард

7. Халық саны 100 мыңға толмайтын мемлекет:

- A) Лихтенштейн
- B) Пәкістан
- C) Испания
- D) Бангладеш
- E) Нигерия

8. Кәмілетке толмаған тұлғалармен неше жасынан жеке еңбек шартын жасауға болады?

- A) 14
- B) 15
- C) 16
- D) 17
- E) 18

9. Қоғамдағы адамзаттың әрі қарай өмір сүруі және әрбір адамның ерікті әрі бақытты өмір сүруі үшін жағдай жасауға бағытталған дамуы:

- A) Әлеуметтік саясат
- B) Әлеуметтік революция
- C) Әлеуметтік эволюция
- D) Қоғамдық регресс
- E) Қоғамдық прогресс

10. 2009 жылғы халық санағының қорытындылары бойынша қазақ халқының үлесі:

- A) 51,7 %

- B) 58,5 %
- C) 61 %
- D) 63,1 %
- E) 69 %

11. Өткен уақытта сезім органдарына әсер еткен, бірақ қазіргі сәтте қабылданып тұрмаған нәрсенің жалпыланған сезімдік көрнекі бейнесі қалай аталады?

- A) қабылданым
- B) түйсінім
- C) елестетім
- D) дағдылым
- E) ой қорытым

12. «Дұрыс қабылданған заңдар мемлекетті гүлдендіреді, ал жеке адамның еркіндігі – мемлекеттің жарқырауына себеп» деп айтқан:

- A) Т.Гоббс
- B) Ж.Ж.Руссо
- C) Г.Гегель
- D) И.Кант
- E) Р.Кантильон

13. Қандай да бір өндірушілерге мемлекет тарапынан көмекке берілетін субсидия:

- A) рента
- B) дивидент
- C) дотация
- D) несие
- E) акция

14. Қазақстан Республикасының «Бәсеке туралы» заңы қабылданды:

- A) 1995 жылы
- B) 1999 жылы
- C) 2001 жылы
- D) 2003 жылы
- E) 2008 жылы

15. Ислам діні Арабия түбегінде пайда болды:

- A) VI ғ.
- B) VII ғ.
- C) VIII ғ.
- D) IX ғ.
- E) X ғ.

16. Саясатты «жалпы игілік» пен бақытты өмірді мақсат тұтқан қоғамдасудың өркениетті формасы деп түсіндірген:

- A) Сократ
- B) Аристотель
- C) Зенон
- D) Платон
- E) Геродот

17. Басқару формасы президенттік-парламенттік республикаға жататын мемлекеттер:

- A) АҚШ, Қазақстан.
- B) Ресей, Ұлыбритания.

- С) Бельгия, Жапония
D) Германия, Үндістан.
E) Португалия, Австрия.
18. Сенат депутаты бола алмайды:
A) Қазақстан Республикасының кемінде бес жыл азаматы болған адам.
B) Кемінде бес жыл стажы бар адам.
C) Жоғарғы білімі бар адам.
D) Тиісті аумақта кемінде үш жыл тұрақты тұрған адам.
E) Жиырма бес жасқа толған адам.
19. Қазақстан Республикасында 2000 жылы тіркелген саяси партиялардың саны:
A) 3
B) 7
C) 9
D) 12
E) 16
20. Қазақстан Республикасының неке және отбасы туралы заңы бойынша белгіленген неке жасы:
A) 16 жас
B) 18 жас
C) 19 жас
D) 20 жас
E) 21 жас
21. Дінді талдаудың әдіснамалық негізін қалыптастырды:
A) Т.Гекслидің гностицизмі
B) Гуссерльдің феноменологиясы
C) О.Конттың позитивистік әдіснамасы
D) Ч.Кулидің «Айналық Мен» теориясы
E) И.Канттың рационалдық гносеологиясы
F) Т.Парсонстың құрылымдық-функционализмі
G) Фромның неотрейдизмі
H) И.Вайллерстайнның дүние-дүйелі парадигмасы
22. Аристотельдің трактаттарына жатады:
A) «Афиналық политика»
B) «Никомах этикасы»
C) «Мемлекет»
D) «Билеуші»
E) «Саясат»
F) «Заң туралы»
G) «Құдай қаласы туралы»
H) «Заңдар»
23. Алғашқы индустриалды мемлекеттер:
A) Испания
B) Жапония
C) Англия
D) Канада
E) Италия
F) Германия
G) Нидерланды

Н) Ресей

24. Либералдық– демократиялық, радикалдық – демократиялық теорияларын қалыптастырған XVII – XIX ғғ. саяси ойдың классиктері:

- A) О.Конт
- B) Дж.Локк
- C) Л.Толстой
- D) М.Вебер
- E) Ж.Монтескье
- F) З.Фрейд
- G) О.Шпенглер
- H) Ж.Руссо

25. Қайта Өрлеу дәуірінің итальяндық ойшылы: Н.Макиавеллидің трактаттарына жатады:

- A) «Флоренция тарихы»
- B) «Никомах этикасы»
- C) «Мемлекет туралы»
- D) «Билеуші»
- E) «Құлшылық»
- F) «Заң туралы»
- G) «Құдай қаласы туралы»
- H) «Ізгі қала тұрғындарының көсқарастары туралы»

26. Мемлекеттер тұрпатына қарай қалай бөлінеді?

- A) монархиялық
- B) республикалық
- C) тоталитарлық
- D) аграрлы
- E) демократиялық
- F) индустриялық
- G) авторитарлық
- H) постиндустриялық

27. XIX ғасырдың соңы мен – XX ғасырдың басында әлеуметтануды объективті, ғылыми білім деңгейіне дейін көтеруге ұмтылғандар:

- A) Ле Пле
- B) Вебер
- C) Дюркгейм
- D) Спенсер
- E) Парсонс
- F) Мертон
- G) Конт
- H) Парето

28. 2012жылы Парламент Мәжілісіне сайланған партиялар:

- A) «Қазақстанның халықтық Коммунистік партиясы»
- B) «Асар»
- C) «Руханият»
- D) «Нұр Отан»
- E) «Азаматтық»
- F) «Ауыл»
- G) «Ақжол»
- H) «Әділет»

29. «Маңызды басқа» тұғырнамасын жасаған:

- A) Т.Знанецкий
- B) Р.Минтон
- C) Дж.Мид
- D) Дж.Мур
- E) А.Талер
- F) Ч.Кули
- G) Ч.Томас
- H) О.Тьерри

30. Б.з.б.VII – VI ғасырларда алғашқы философиялық ілімдер пайда болды:

- A) Ежелгі Үндістанда
- B) Ежелгі Грекияда
- C) Ежелгі Римде
- D) Финикияда
- E) Парфияда
- F) Скифияда
- G) Ежелгі Македонияда
- H) Ежелгі Қытайда

ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ

1. Зат есімге лайық қатарды табыңыз.

- A) Етістік.
- B) Көмекші сөздер.
- C) Есім сөздер.
- D) Еліктеу сөздер.
- E) Бейтарап сөздер.

2. Қатыстық сын есімді көрсетіңіз.

- A) Кең.
- B) Қысқа.
- C) Сабырлы.
- D) Ақшыл.
- E) Үлкен.

3. Негізгі үстеулерді анықтаңыз.

- A) Шалқасынан, кеңінен.
- B) Жөнімен, кезекпен.
- C) Жоғары, әдейі.
- D) Баяғыда, аңдаусызда.
- E) Осылай, ақшалай.

4. Есімдік арқылы біріккен сөзді көрсетіңіз.

- A) Апар.
- B) Әлдебіреу.
- C) Демалыс.
- D) Аққала.
- E) Шегара.

5. Толықтауыштық қатынастағы етістікті тіркесті көрсетіңіз.

- A) Кәсіпкерлікпен айналысу.
- B) Кешкі мезгіл.
- C) Аспалы шам.
- D) Мақтаншақ бала.

- Е) Үлкеннің ақылы.
6. Соңынан нүкте қойылатын сөйлемді көрсетіңіз.
- А) Жалғыз қалса-ақ қыз қасына жетіп келеді
  - В) Келмейтінін айтпағанбысың
  - С) Ауылымда, елімде көрген сый-құрметім қандай керемет
  - Д) Егер қолдарынан келері осы болса, басқасы не болмақ
  - Е) Ана, атың қандай жақсы
7. Толықтауыш қызметінде тұрған сан есімді табыңыз.
- А) Алты - қалдықсыз бөлінеді.
  - В) Ақылмен мыңды, ақырумен бірді көндіресің.
  - С) Менің алғаным - жетеу.
  - Д) Асқар - он үште, мен - он төрттемін.
  - Е) Жиырма бес қайта айналып келер ме екен?
8. Мекемелерде жүргізілетін жазу үлгісіне тән стиль түрін анықтаңыз.
- А) Публицистика.
  - В) Іс-қағаздар.
  - С) Ғылыми.
  - Д) Көркем әдебиет.
  - Е) Ауызекі сөйлеу.
9. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлемді табыңыз.
- А) Шіркін, мына саф ауа не деген жұпар еді!
  - В) Шіркін, мына саф ауа; не деген жұпар еді!
  - С) Шіркін, мына саф ауа, не деген жұпар еді.
  - Д) Шіркін мына, саф ауа, не деген жұпар еді.
  - Е) Шіркін мына саф ауа не деген жұпар еді!
10. Тырнақшаға алынатын сөзі бар қатарды белгілеңіз:
- А) Атандым «Балуан Шолақ» бала күннен,
Ту ұстап, ерлік етіп, тұлпар мінген.
  - В) Қараөткелде, Ғалия сен емес пе ең,
Бұл Арқаның шортаны мен емес пе ем?
  - С) Бірі апа, бірі сіңлі – Құсни, Қорлан,
Екеуі туған екен бір анадан.
  - Д) Айта алмай Гәккуімді ешбір адам,
Маймандап қоңыр қаздай мамырлаттым.
  - Е) Аралап талай жердің дәмін таттым,
Құс салып айдын көлде дабыл қақтым.
11. «Алпамыс батыр» жырындағы батырдың қарындасының атын табыңыз.
- А) Қарашаш.
  - В) Гүлайым.
  - С) Таңсық.
  - Д) Айсұлу.
  - Е) Қарлығаш.
12. Ғ.Мүсіреповтің әкесінің атын табыңыз.
- А) Сейфолла.
  - В) Бәкен.
  - С) Махмұт.
  - Д) Мұқан.
  - Е) Омархан.
13. Әбіш Кекілбаевтың шығармасын анықтаңыз.

- A) «Ақан сері».
- B) «Қазақ солдатты».
- C) «Ақ Жайық».
- D) «Шығанақ».
- E) «Шыңырау»

14. 1846 жылы дүниеге келген ақын.

- A) А.Құнанбаев.
- B) Ж.Жабаев.
- C) М.Өтемісұлы.
- D) Ш.Уәлиханов.
- E) Ы.Алтынсарин.

15. “Біз кәрлі кезеңнің, соғысты заманның жандарымыз. Біз соғыста туғанбыз, соғыста өлеміз. Осының бәрі сендер үшін, кейінгі ұрпақ!” Кімнің сөзі екенін белгілеңіз.

- A) Қ.Қайсенов.
- B) Т.Айбергенов.
- C) Б.Момышұлы.
- D) Ә.Нұрпейісов.
- E) Б.Бұлқышев.

16. *«Жүрегіңмен тыңдамай,*

Құлағыңмен қармарсың.

Соны көріп соларға,

Қайтіп қана сарнарысың».

Абайдың қай өлеңінен алынғанын анықтаңыз:

- A) «Кейде есер көңіл құрғырың»
- B) «Заман-ақыр жастары»
- C) «Менсінбеуші ем наданды»
- D) «Көзінен басқа ойы жоқ»
- E) «Өзгеге, көңілім, тоярысың»

17. М.Жұмабаевтың қай поэмасының оқиғасы XVIII ғасырда өтеді?

- A) “Батыр Баян”.
- B) “Тоқсанның тобы”.
- C) “Қорқыт”.
- D) “Қойлыбайдың қобызы”.
- E) “Еңлік - Кебек”.

18. Ы.Алтынсарин атасының көмегі арқылы қандай ғалым, шығыс зерттеушісімен танысатынын белгілеңіз.

- A) Ф.Достоевский.
- B) П.П.Семенов-Тянь-Шанский.
- C) Н.М.Ядринцев.
- D) Н.И.Ильминский.
- E) В.В.Григорьев.

19. Ы.Сандыбайұлының: *«Жасымнан халқымды сұлу сөздің нәріне қандырған ақын едім. Халқым да мені еркелетіп, маңдайымнан сипап құрмет тұтты. Соның арқасында Сарыарқаны сайрандап гұмыр кештім»*, - деп өз өміріне шолу жасаған шығармасын табыңыз.

- A) «Мақпал».
- B) «Жаңғызтау».
- C) «Қаралдым».

D) «Қалдырған».

E) «Арарай».

20. С.Торайғыровтың «Қамар сұлу» романындағы ұнамды кейіпкерлерді белгілеңіз.

A) Сүйіндік, Сағынай.

B) Ахмет, Омар, Қасен.

C) Батыраш, Қотыраш.

D) Серғазы, Жүніс, Бірке.

E) Әнуар, Күлтай.

21. Сөздердің қосарлануы арқылы жасалған сөзді белгілеңіз:

A) Балалы(шағалы)

B) Тас(бақа)

C) Әр(кім)

D) Бақа(шаян)

E) Мең(дуана)

F) Шек(ара)

G) Жан(жануар)

H) Соқыр(ішек)

22. Бірыңғай есімді сөз тіркестерін анықтаңыз:

A) Сөйлеуге шебер, байлық ұсынады

B) Үйір жылқы, жиырма бес сынып

C) Балғын жігіт, ақ сұр адам

D) Балық аулау, шебер ату

E) Көшпелі шаруашылық, суармалы жер

F) Қадір тұту, темірден жасау

G) Қолөнершілер көзге түсті, құрметпен қарады

H) Айтуға құмар, оқуға құмар

23. Бұйрықты сөйлемді анықтаңыз:

A) Бір жақсы ән айтып жіберші

B) Осы жағдай сенің әр уақытта есінде болсын

C) Күн бұлттанып тұр ма

D) Халықтан қайырымдылықты, қариядан байымдылықты үйрен

E) Тұу, мына жер тым тастақ екен

F) Аман құс үнінен оянып кетті

G) Сен барамысың

H) Алақай, әжем келді

24. Ресми іс-қағаздартүрін анықтаңыз:

A) Очерк

B) Анықтама

C) Баяндама

D) Өтініш

E) Әңгіме

F) Хаттама

G) Мақала

H) Хикаят

25. Ғылыми стиль түрін анықтаңыз:

A) Сырым ат жалын тартып мінген жас кезінде атақты Малайсары биден бата алуға келді.

B) Қырыққұлақтың Қазақстанда 35-ке жуық түрі кездеседі.

- С) Асқаров Арлан Қалибекұлы 1990 жылы 15 ақпанда туған.
 Д) Бөлтірік шешен былай деген екен: «Дүниеде азбайтын байлық біреу, ол – ақыл».
 Е) Ол «бақыт та тілден, пәле де тілден, тіліңе сақ бол» дегені еді, – депті.
 F) Мен, Асанов Үсен, бұдан былай сабақтан кешікпеуге сөз беремін.
 G) Шырша қайшыауызы – тау өзенін жағалай өсетін ағаштарда жиі кездесетін торғайдың бір түрі.
 H) Арша – кипарис тұқымдасына жататын, мәңгі жасыл қылқан жапырақты бұта.

26. «Имам отбасында туған, ескіше білім алған адам. Ол ел аралап диуана, күлдіргі және бақсы-балгерлікпен айналысып, әкесі сияқты имам да болған...» - деп, осы аңыз кейіпкері туралы айтылған:

- A) Қожанасыр
 B) Алдар Көсе
 C) Қорқыт
 D) Аяз би
 E) Жиренше
 F) Асан қайғы
 G) Қарашаш
 H) Шығайбай

27. Шалкиіздің толғауларын табыңыз:

- A) «Қарабас құспен шалдырып»
 B) «Би Темірге айтқан екінші толғауы»
 C) «Белгілі биік көк сеңгір»
 D) «Қоғалы көлдер, қом сулар»
 E) «Алаң да, алаң, алаң жұртта»
 F) «Әділдіктің белгісі»
 G) «Есті көрсең, кем деме»
 H) «Мадақ жыры»

28. Өткіздің тоғыз ханды толғауменен,
 Шештің талай түйінді болжауменен.

Іс болса қиын-қыстау сен сөйлеттің,

Қылыштай қып-қызыл тілді қорғауменен, – деп Үмбетей жырау кімді сипаттағанын белгілеңіз:

- A) Шалкиіз жырауды
 B) Жиёмбет жырауды
 C) Бұқар жырауды
 D) Қазтуған жырауды
 E) Ақтамберді жырауды
 F) Абылай ханды
 G) Асан қайғыны
 H) Доспамбет жырауды

29. Метафораны табыңыз:

- A) Мен жаралы жолбарыспын
 B) Сен мені не етесің
 C) Әйнегі – күн, шатыры – аспан
 D) Жоғарғы ерні көк тіреп
 E) Гималай – көктің кіндігі, Гималай – жердің түндігі
 F) Қызғалдақтай қызық өмір

G) Қар – аппақ, бүркіт – қара, түлкі – қызыл

H) Сұлу жүз, жұқа ерін

30. Абай ақын қай жылдан бастап өлеңдерін өз атынан шығара бастайды?

A) 1884 жылы

B) 1889 жылы

C) 1886 жылы

D) 1887 жылы

E) 1883 жылы

F) 1881 жылы

G) 1885 жылы

H) 1888 жылы

АҒЫЛШЫН ТІЛІ

1. Орфографиясына қарап, дұрыс жазылған сөзді таңдаңыз:

A) Championship

B) Chempionchip.

C) Shempionship.

D) Chempionship.

E) Champeonship.

2. Қарамен белгіленген сөздің баламасын табыңыз:

He spoke to his sister after school.

A) Told.

B) Chatted.

C) Talked.

D) Discussed.

E) Asked.

3. Әртүрлі сөз табына жататын сөз:

A) General.

B) Know.

C) Draw.

D) Give.

E) Explore.

4. Мағынасы ұқсас мақалды таңдаңыз: *Сойылды соңғы соққан жеңеді.*

A) Custom is a second nature.

B) Business before pleasure.

C) Better late than never.

D) He laughs best who laughs last.

E) No pains, no gains.

5. “To come along with” білдіреді:

A) Бірге бару

B) Болып қалу

C) Кездейсоқ кездесу

D) Кіру

E) Қайтып оралу

6. Дұрыс артикльді таңдап алыңыз. *Where does ___ Thames flow into?*

A) a

B) an

C) this

D) the

- E) _
7. Қажетті предлогті қойыңыз. *A bird ... the hand is worth two ... the bush.*
- A) on / in.
 B) at / on.
 C) on / at.
 D) in / in.
 E) in / at.
8. Сөздің дұрыс аудармасын таңдаңыз: *Бақытсыз*
- A) Imhappy.
 B) Unhappy.
 C) Happy.
 D) Rehappy.
 E) Inhappy.
9. Оқылуы дұрыс сөйлем: *Take Tram 5.*
- A) Take Tram five.
 B) Take the Tram number five.
 C) Take Tram fifth.
 D) Take the fifth Tram.
 E) Take the number fifth Tram.
10. Дұрыс нұсқасын табыңыз '26'
- A) twenty-six
 B) the twenty-sixteenth
 C) two and sixth
 D) twenty and six
 E) two and six
11. Сын есімнің шырайларының дұрыс нұсқасын табыңыз:
She is much ... than her sister.
- A) young
 B) youngster
 C) youngest
 D) younger
 E) youngerest
12. Есімдіктің дұрыс нұсқасын таңданыз: *She is younger than ... .*
- A) What.
 B) Hers.
 C) His.
 D) Who.
 E) He.
13. Қажетті есімдікті қойыңыз.
You and your brother need to take time to prepare ... for the long journey.
- A) you.
 B) our selves.
 C) yourselves.
 D) yourself.
 E) themselves.
14. Етістіктің дұрыс нұсқасы:
I ... Tim with a new girlfriend. She is quite pretty.
- A) has been seen
 B) have not been seen

- C) have seen
- D) was see
- E) have been seen

15. Етістіктің тиісті формасын көрсетіңіз:

When I (to enter) the hall some minutes ago they (to write) a composition.

- A) had entered/ were writing.
- B) enters/ is writing.
- C) entered/ were writing.
- D) enter/ were writing.
- E) have entered/ were writing.

16. Сөйлемді толықтырыңыз.

Can you please tell me a little about yourself?

I finished school in 1987.

I see that you did well in your “A” levels. ... .

- A) Why aren't you going to university when you left school?
- B) Why won't you go to university when you left school?
- C) Why haven't you gone to university when you left school?
- D) Why didn't you go to the university when you left school?
- E) Why don't you go to university when you left school?

17. Етістіктің дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

If you ... swimming regularly you would forget about your backache.

- A) Goes.
- B) Will go.
- C) Went.
- D) Go.
- E) Would go.

18. Сөйлемді болымсыз түрге айналдырыңыз:

When I was a child I used to like tomatoes.

- A) When I was a child I don't use to like tomatoes.
- B) When I was a child I used to didn't like tomatoes.
- C) When I was a child I not used to like tomatoes.
- D) When I was a child I don't used to like tomatoes.
- E) When I was a child I didn't use to like tomatoes.

19. Берілген сөйлемге мағынасы сәйкес келетін баламаны табыңыз.

She didn't say a word as she left the room.

- A) She said ²Good bye² as he left the room.
- B) She didn't say a word when she returned home.
- C) She left the room without saying a word.
- D) She was in the room and said nothing.
- E) She kept silent when she was at home.

20. Сөйлемде герундий толықтауыш ретінде тұр:

- A) Swimming is very healthful.
- B) I'm going to visit my parents.
- C) They are planning to stay with us for the weekend.
- D) He thanked you for calling him.
- E) I like washing and ironing the clothes.

21. «Жиналу» мағынасы бар тіркес етістікті таңдаңыз:

- A) to get together
- B) to get down to

- C) to give up
- D) to pull out
- E) to get well
- F) to get off
- G) to go on
- H) to put down

22. Берілген сөйлемге сәйкес келетін сөз: *You send them to your relatives on holidays.*

- A) Postcards
- B) Money
- C) Smiles
- D) Relatives
- E) Clouds
- F) Trees
- G) Wishes
- H) Bags

23. Сөздің дұрыс аудармасын таңдаңыз: *Ыңғайлы*

- A) Comfort
- B) Comfortant
- C) Comfortic
- D) Comfortal
- E) Comfortful
- F) Comfortable
- G) Comfortous
- H) Comfortical

24. Зат есім барлық кластың өкілі білдіретін сөзді таңдаңыз:

- A) The African elephant
- B) African elephant
- C) The Indian tigers
- D) The Indian tiger
- E) African elephants
- F) Indian tiger
- G) The African elephants
- H) Indian tigers

25. Фразеологизмді анықтаңыз: *To be turned upside... . Астан-кестен болды.*

- A) out
- B) up
- C) on
- D) down
- E) in
- F) across
- G) along
- H) under

26. Реттік сан есімді табыңыз:

- A) The hundreds
- B) The thirtieth
- C) The fortieth
- D) The thirty
- E) The five

- F) The fifth
- G) The second
- H) The thirtyth

27. Сәйкес сілтеу есімдігі: *How do you like... trousers?*

- A) who
- B) these
- C) whose
- D) that
- E) the
- F) which
- G) whom
- H) this

28. Белгіленген сөз сөйлемде: *It is nice to be with other people but sometimes I enjoy **being** alone.*

- A) Infinitive
- B) Participle 1
- C) Participle 2
- D) Adverb
- E) Noun
- F) Pronoun
- G) Adjective
- H) Gerund

29. Дұрыс жауапты табыңыз: *Which of the followings are not states of the USA?*

- A) Washington D.C.
- B) Dover
- C) California
- D) Oklahoma
- E) Alabama
- F) Arizona
- G) Connecticut
- H) Alaska

30. Мәтінді оқып, тапсырманы орындаңыз:

Jane came home after her first day at school. "Well, dear", asked her mother, "what did they teach you?" "Not much," answered the child. "I have to go again."

Jane has...

- A) to help her mother.
- B) to take her mother to school.
- C) a lot of sweets.
- D) to attend school.
- E) to come back on time.
- F) to go to the kindergarten.
- G) a nice school dress.
- H) a lot of things for school.